

ZANZIBAR kuja kivingine uwekezaji visiwa 2024
UKURASA 4

WASTAAFU wamwangukia Rais nyongeza pensheni
UKURASA 7

Nipashe

Jumatatu Januari 1, 2024 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

MWANGA WA JAMII

ISSN 0856 • Na. 0581542

LIKE & FOLLOW US

www.twitter.com/nipashetz

www.facebook.com/nipashetz

www.ippmedia.com

www.instagram.com/theguardian_newspaper

SALAMU ZA MWAKA MPYA

Rais Samia, Mwinyi wajivunia mafanikio

UKURASA 2

Rais Samia Suluhu Hassan

Rais wa Zanzibar, Dk. Hussein Ali Mwinyi

UKURASA WA 23

SINGIDA FG, APR, SIMBA VITANI MAPINDUZI CUP LEO

MTIFUANO mkali unatarajiwu kushuhudiwa leo katika michuano ya Kombe la Mapinduzi wakati 'Wakulima wa Alizeti', Singida Fountain Gate, watakaposhuka Uwanja wa Amani Complex visiwani hapa kuavaana na Miamba ya Soka ya Rwanda, APR FC. Mchezo huo utapigwa majira ya saa kumi alasiri wakati saa mbili usiku JKU SC wataikaribisha...

Mtuhumiwa mauaji shambulio la visu 25 anaswa akitorokea nchi jirani

UKURASA 4

Mbowe, kina Mdee uso kwa uso

UKURASA 2

MICHEZO

KIPRE JUNIOR MCHEZAJI BORA DESEMBA UK. 23

KATUNI UK. 6

Samia: 2023 uliimarissha ulinzi, usalama, udhibiti mfumuko bei

Na Jenifer Gilla

RAIS Samia Suluhu Hassan amesema katika mwaka 2023 serikali inajivunia mafanikio mbalimbali iliyoyafikia mojawapo ikiwa kuimarika kwa ulinzi na usalama, kudhibiti mfumuko wa bei pamoja kukuza Pato la Taifa.

Aliyasema hayo wakati akitoa salamu za Mwaka Mpya kwa Watanzania kupitia vyombo mbalimbali wa habari na kusema kuwa licha ya kuwapo matatizo ya kiuchumi yaliyotokana na athari za UVIKO-19 na vita ya Ukraine na Urusi, uchumi wa taifa ulizidi kuimarika.

ULINZI, USALAMA

Rais Samia alisema mwaka 2023 unaagwa nchini ikiwa na ulinzi na usalama unaendo-delea kuimarika, mipaka yote ya nchi ikiwa salama huku vikosi vya ulinzi na usalama vikiwa imara.

"Sote tulishuhudia namna vikosi vyetu vilivyojitoa katika uokoaji na kurejesha hali ya kawaida pale tulipopatwa na maafa. Nitumie fursa hii kuvipongeza kwa ujasiri na uzalendo wao. Aidha, nashukuru na kuwapongeza wananchi kwa kuendelea kudumisha amani na umaja wa kitaifa," alisema.

Alisema licha ya changamoto za kiuchumi zilizokumba dunia kutohana na ugonjwa wa UVIKO -19 na vita ya Ukraine na Urusi, nchi imeendelea kudhibiti mfumuko wa bei, katika kipindi cha Januari hadi Novemba, 2023 ulipungua hadi wastani wa asilimia 3.9, ikilinganishwa na asilimia 4.3 kipindi kama hicho, mwaka juzi.

Pia ukiasi wa uchumi na Pato la Taifa kwa mwaka 2023 ulikadirwa kuongezeka kwa asilimia 5.2 ikilinganishwa

na asilimia 4.7 mwaka 2022 huku deni la taifa likiende-lea kuwa himili.

Ukusanyaji wa kodi, kwa mwaka wa fedha ul-iioishia J u n i 2023 uli-fi-

ka Sh. triliuni 22.6, ikiwa ni ongezeko la asilimia nane ikilinganishwa na makusan-yo ya mwaka 2022.

Rais Samia alisema katika kuendelea kukuza na kuimarisha uchumi serikali imeongeza bajeti ya kilimo kutoka Sh. bilioni 751 mwaka jana 2022 hadi Sh. bilioni 970 mwaka huu, sawa na ongeze-ko la asilimia 29.

Upande wa madini, alisema serikali imeendelea kutoa kipaumbele na mwaka jana kumekuwapo ongezeko la asilimia 6.43 la thamani ya madini yaliyozalishwa na ongezeko la asilimia 5.8 yaliyouzwa nje ya nchi hadi kufikia Dola za Marekani bilioni 3.15.

Kwenye sekta ya utalii, alisema kwa kipindi cha Ok-toba mwaka jana hadi Ok-tober 2023, watalii 1,750,557 waliiingia nchini ikilinganishwa na 1,381,881 mwaka 2022.

UCHUKUZI

Rais Samia alielekeza Wizar-a ya Uchukuzi kuhakikisha kuwa ifikapo mwisho wa Ju-lai 2024, safari za treni kati ya Dar es Salaam hadi Dodoma ziwe zimeanza.

Alisema amekuwa akisikia mababiliko ya tarehe za

kuanza kwa safari hizo, huku wananchi wakichoshwa na sababu zinazotolewa kila mara kuhusiana na mababiliko hayo.

Alisema kwa kuzin-gatia kuwa uzalishaji na ukuaji wa uchumi kwa kiasi ki-kubwa una-chochewa na miundombinu ya usafiri na ma-

wasiliano, serikali iliende-lea na utekelezaji wa Mradi wa Reli ya Kisasa (SGR) kwa vipande nya kutoka Dar es Salaam hadi Morogoro na Morogoro hadi Makutupora vi-mefikia zaidi ya asilimia 90.

NISHATI

Alisema katika kukabili-ana na upungufu wa umeme unaosababisha nchi kuingia katika mgawo, serikali ilifan-ya jitihada kubwa kutekeleza mradi wa Bwawa la Umeme la Julius Nyerere.

Kwa mujibu wa Rais Samia, mtambo wa kwanza wa umeme huo unatarajiwa ku-washwa Februari 2024 na wa pili utawashwa Machi itakotoa megawati 470.

"Ni imani yangu na serikali kwa ujumla kuwa, hattu hizi zitaleta ufumbuzi wa kudu-mu kwa suala la mgawo wa umeme nchini. Aidha, serikali inaendelea kuwekeza kwenye vyano vingine nya umeme kama vile gesi, juu, na upopo ili kuongeza uhaki-ka wa umeme," alisema.

SEKTA YA AFYA

Alisema kwa mwaka 2023 serikali iliwekeza nguvu kubwa katika kuimarisha huduma za afya nchini kwa

kuajiri wataalamu 17,309 na kutenga Sh. bilioni 190.9 kwa ajili ya kununua dawa.

MAJI

Serikali ilifanya uwekezaji mukubwa na kukamilisha miradi 506 ikiwamo 436 ya vijiji na 70 ya mijini yenye uwezo wa kuhudumia wananchi 5,754,340 hali iliyosababisha kuongeza wastani wa upatikanaji wa huduma za maji hadi asilimia 88 mijini na 77 vijiji.

Alisema pia serikali im-eongeza bajeti ya mikopo ya elimu ya juu kutoka Sh. bilioni 654 mwaka wa fedha 2021/22 hadi Sh. bilioni 731 mwaka huu na kuwafikia wanufaika 220,075 kutoka 198,105.

USHIRIKIANO KI-MATAIFA

Nchi imefanya vizuri katika medani ya kimataifa kwa kushiriki mikutano na kupokea wageni mashuhuri kutoka nchi mbalimbali na kuiletea mafanikio ikiwamo fedha kwa ajili ya miradi ya usalama wa chakula, ma-wasiliano vijiji, ujenzi wa miundombinu na masoko, ujenzi wa vyuo na ajira.

MAZINGIRA

Katika kukabiliana na athari za kimazingira ikiwamo mafuriko na magonjwa yanayosababishwa na mvua ya El-Nino, Wizara ya Afya na Ofisi ya Rais TAMISEMI wanapaswa kuchukua ta-hadhari kuzuia mlipuko wa magonjwa ya kuambukiza pamoja na malaria kwa mwa-ka huu.

Alisema katika mwaka 2023 serikali iliongeza kasi ya utekelezaji wa falsafa ya 'R' nne ambayo ni Maridhiano, Mageuzi, Ustahimilivu na Ku-jenga Upya, kwa kuchukua hatua mbalimbali ikiwamo kurejesha Tume ya Mipango.

yakiwamo ya kimataifa, taasisi mbalimbali, balozi za nje na nchi marafiki.

Alisema mwaka 2023 wamepa-ta mafanikio katika kuimarisha ukuaji wa uchumi, uimarishaji wa miundombinu, biashara na uwekezaji, huduma za jamii ziki-wamo elimu, afya, majisafi na salama, umeme na uimarishaji wa demokrasia na utawala bora.

"Napenda kutoa shukrani

zangu za dharti kwa wananchi

wote, viongozi wa ngazi mbalimbali na watumishi wote wa serikali, viongozi wa dini na asasi za kiraia, sekta binafsi na washirika wetu wa maendeleo wa ndani na

nje ya Tanzania kwa ushikiriano waliothupa na kuiwezesha serikali kutekeleza mipango yake ya maendeleo kwa mafanikio.

"Pia natoa shukrani

maalum kwa Rais Dk. Samia Suluhu Has-san, viongozi na watendaji wote

wa Serikali ya Jamhuri ya Mu-

ngano wa Tanzania kwa ushikiriano waliothupa katika kufanikisha

shughuli za serikali," alisema Dk.

Mwinyi.

Alisema mwaka

uliopita,

wameshuhudia

mafanikio

makubwa ya utekelezaji wa

miradi

mikubwa ya maendeleo

ikiwamo uimarishaji wa

miundombinu ya elimu kwa ujenzi wa

shule mpya.

Mengine ni kuanza kwa

mradi

wa Zanzibar yake aliyoitao

jana, Dk. Mwinyi alibainisha

halii

hiyo imewavutia wadau mbalimbali na kuongeza kuungwa mko-no na washirika wa maendeleo

na asasi za kiraia, wanasiwa na wa-nanchi.

Amesema ushirkiano huo

umewawezesa kutekeleza

mafanikio

ya mipango ya kukuza

uchumi na kuimairisha

huduma za jamii.

Katika hotuba yake aliyoitao

jana, Dk. Mwinyi alibainisha

halii

hiyo imewavutia wadau mbalimbali

na kuongeza kuungwa mko-

no na washirika wa maendeleo

na asasi za kiraia, wanasiwa na wa-

nanchi.

Amesema ushirkiano huo

umewawezesa kutekeleza

mafanikio

ya mipango ya kukuza

uchumi na kuimairisha

huduma za jamii.

Katika hotuba yake aliyoitao

jana, Dk. Mwinyi alibainisha

halii

hiyo imewavutia wadau mbalimbali

na kuongeza kuungwa mko-

no na washirika wa maendeleo

na asasi za kiraia, wanasiwa na wa-

nanchi.

Amesema ushirkiano huo

umewawezesa kutekeleza

mafanikio

ya mipango ya kukuza

uchumi na kuimairisha

huduma za jamii.

Katika hotuba yake aliyoitao

jana, Dk. Mwinyi alibainisha

halii

hiyo imewavutia wadau mbalimbali

na kuongeza kuungwa mko-

no na washirika wa maendeleo

na asasi za kiraia, wanasiwa na wa-

nanchi.

Amesema ushirkiano huo

umewawezesa kutekeleza

mafanikio

ya mipango ya kukuza

uchumi na kuimairisha

huduma za jamii.

Katika hotuba yake aliyoitao

jana, Dk. Mwinyi alibainisha

halii

hiyo imewavutia wadau mbalimbali

na kuongeza kuungwa mko-

no na washirika wa maendeleo

na asasi za kiraia, wanasiwa na wa-

nanchi.

Amesema ushirkiano huo

umewawezesa kutekeleza

mafanikio

ya mipango ya kukuza

uchumi na kuimairisha

huduma za jamii.

Katika hotuba yake aliyoitao

jana, Dk. Mwinyi alibainisha

halii

hiyo imewavutia wadau mbalimbali

na kuongeza kuungwa mko-

no na washirika wa maendeleo

na asasi za kiraia, wanasiwa na wa-

nanchi.

Amesema ushirkiano huo

umewawezesa kutekeleza

mafanikio

ya mipango ya kukuza

uchumi na kuimairisha

huduma za jamii.

Katika hotuba yake aliyoitao

jana, Dk. Mwinyi alibainisha

halii

hiyo imewavutia wadau mbalimbali

na kuongeza kuungwa mko-

no na washirika wa maendeleo

na asasi za kiraia, wanasiwa na wa-

nanchi.

Amesema ushirkiano huo

umewawezesa kutekeleza

mafanikio

ya mipango ya kukuza

uchumi na kuimairisha

huduma za jamii.

Katika hotuba yake aliyoitao

HABARI KITAIFA

Matukio 7 yaliyoleta simanzi, furaha 2023

Na Jenifer Gilla

WAKATI Tanzania ikiungana na mataifa mengine kuukaribisha Mwaka Mpya wa 2024, matukio mazuri na mabaya yaliyotawala mwaka 2023 yatabaki katika kumbukumbu ya Watanzania.

Mwaka 2023 ulikuwa ni wa safari ndefu yenye milima na mabonde, furaha na huzuni.

Gazeti hili limeainisha matukio yaliyoibua hisia za watu na kuzungumzwa zaidi nchini kwa mwaka huo kwa kuzingatia yenye neema na huzuni.

M A P O R O M O K O HANANG'

Usiku wa kuamkia Desemba 3, mwaka huo ulibadilisha maisha ya wakazi wa maeneo ya Katesh na Gendabi, Wilaya ya Hanang' mkoani Manyara baada ya kutokea kwa maporomoko ya matope, mawe na magogo na kusababisha vifo vya watu 89, huku 139 wakijeruhawa.

Maporomoko hayo yaliyosababishwa na mvua kubwa pia yaliziacha kaya 107 zilizokuwa na wakazi 322 bila makazi na mali zao kupotea.

VIFO WATANZANIA VITA HAMAS, ISRAEL

Oktoba 3, vilibuka vita kati ya wanamgambo wa Hamas kutoka Palestina na Israel ambavyo vili-sababisha vifo kwa Watanzania wawili Joshua Mollel na Clemence Mtenga waliokuwa nchini Israel kujifunza kilimo kwa vitendo.

Vijana hao walipoteza mawasiliano na ubalozi wa Tanzania tangu Oktoba 7 pindi Hamas walipovamia Israel na kuteka mamia ya rai.

UVUMI MAKAMU WA RAIS

Ni tukio lilizoua mjada la kutoonekana hadharani kwa Makamu wa Rais, Dk. Phillip Mpango kwa takribani siku 40 hali iliyoza tararuki na mijadala katika mitandao ya kijamii.

Baadhi ya Watanzania wakiomba serikali iwaeleze alipo mkuu huyo wa nchi.

Katika tararuki hiyo maneno mengi yalisemwa, wapo waliosema kuwa amekwenda nje ya nchi kutibwa na waliomzushia kifo.

Hata hivyo tararuki hiyo ilizimwa Desemba

10, baada ya Dk. Mpango kuonekana akishiriki ibada ya Jumapili katika Kanisa la Parokia Mweenyeheri Maria Theresa Lendochowska, lililoko Dodoma.

MKATABA DP WORLD

Juni 10, Bunge la Tanzania liliridhia ushirikiano baina ya Serikali ya Tanzania na Dubai katika uendeshaji na endelezaji wa maeneo ya bandari nchini, hatua iliyoibua hisia tofauti miongoni mwa Watanzania.

Baadhi ya watu wakiammo wanasiwa na wachumi waliunga mfono uamuzi huo na wengine wakipinga na kuishauri serikali kufanya marekebisho baadhi ya vipengele vilivymo kwenye mka taba huo baada ya kutolewaka na kutaka uwewazi kwa Watanzania.

VIFO VYA WATU MAARUFU

Mwaka 2023 ulikuwa ni simanzi kwa Watanzania baada ya kutokea kwa vifo vya watu maarufu amba waliacha pengo kubwa kutohana na mchango wao katika jamii.

Wa kwanza ni Waziri wa Mambo ya Ndani na Ushirikiano wa Kimataifa (mstaafu), Benard Membe, aliyesariki dunia Mei 12.

Kifo cha mwanadiplo-masia huyo nguli kili-choeleza kutohana na homa ya mapafu kiliibua majonzi kwa Watanzania wengi kutohana na mchango wake mkubwa alioutoa katika kipindi cha uongozi wake na uchechemuzi aliouleta katika siasa katika uchaguzi wa mwaka 2020 alipowania nafasi ya urais kuititia Chama cha ACT-Wazalendo.

April 18, 2023, aliywali kuwa Mbunge wa Butiama mkoani Mara, Nimrod Mkono (80), ali-fariki dunia akiwa Marekani alikokuwa akitibiwa tangu mwaka 2018 kwa ugonjwa wa kupoteza kumbukumbu.

Kifo cha Nimrod kili-acha majonzi makubwa hasa kwa wanachama wa CCM kwa walichoe-leza kumpoteza kada mtiifu ambaye enzi za ubunge alifanya mambo makubwa ya maendeleo katika sekta mbalimbali ikiwamo elimu.

Juni 8, mfanyakibashara maarufu na aliye-wahi kuwa Mwakilishi wa Jim-

Maporomoko Hanang'

bo la Uzini, Mkoa wa Kusini Unguja, Mohamed Raza, alifariki dunia.

Raza, alifahamika zaidi katika juhudizake za kukuza michezo visiwani Zanzibar na vile vile, alijikita kwenye siasa na hatimaye kuwa Mwakilishi wa Jimbo la Uzini.

Julai Mosi, aliyekuwa Mbunge wa Mbarali, Francis Mtega, alifariki dunia baada ya kupata ajali ya kugongwa na trekta alipokuwa shambani kwake Mbarali.

Julai 18, Jecha Salum Jecha, aliye-kuwa Mwenye-ki wa Tume ya Uchaguzi Zanzibar (ZEC), alifariki dunia. Alipata umaarufu baada ya kufuta Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2015 Zanzibar.

Novemba 10, CCM ilipata pigo lingine baada ya mwanachama wake, Zeloth Stepehen, kufariki dunia baada ya kuki-tumikia chama na serikali katika nafasi mbalimbali ikiwamo ya Ukuu wa Mkoaa wa Rukwa.

Mei 18, mmiliki wa kituo cha habari

Kwa Mujibu wa Waziri wa Uchukuzi, Prof. Makame Mbarawa, uwapo wa ndege hiyo yenye uwezo wa kufanya safari kwa saa 10 bila kutua, utatoa fursa kwa wafanyakibashara wakubwa na wadogo kusafirisha mizigo yao.

UTEUZI MAKONDA

Oktoba 22, Mwenye-ki wa Cha-ma Cha Mapinduzi (CCM), Samia Suluhu Hassan alimteua, Paul Makonda kuwa Katibu wa Hal-mashauri Kuu ya CCM Taifa.

Makonda alichukua nafasi ya Sophia Mjema, ambae aliteuliwa kuwa mshauri wa Rais (masuala ya wanawake, watoto na makundi maalum).

Makonda ambaye aliyahi kuwa Mkuu wa Mkoa wa Dar es Salaam, uteuzi wa ukuu wa mkoa uliten-guliwa mwaka 2020 baada ya ku-jitosa kwenye kinyang'anyiro cha ubunge, Jimbo la Kigamboni.

cha mtandao maarufu uliokuwa ukitembelewa na watu wengi wa Lemutuz Super Brand, William Malecela, maarufu kama Lemutus alifariki dunia baada ya kuugua maradhi ya moyo kwa muda mrefu.

Aidha Desemba 12, mtayarishaji wa video za muziki wa bongofleva na mto-to wa mhibiru wa Kanisa la Ngurumo ya Upako, GeorDavie, Nic Davie maarufu Nisher alifariki dunia.

NDEGE YA MIZIGO YA ATCL

Mwaka 2023 ulikuwa ni wa mapinduzi ya kibashara nchini baada ya Juni 3, Rais Samia Suluhu Hassan kuongoza Watanzania kupoeka ndege ya mizigo aina ya Boeng 767 -300 F ya Shirika la Ndege la Tanzania (ATCL) yenye uwezo wa kubeba tani 54 kwa wakati mmoja.

Kuletwa kwa ndege hiyo kumeondo adha ya usafirishaji wa mizigo kwenda nje ya nchi na ya nje kuingia ndani na kupunguza gharama za usafirishaji.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
MAHAKAMA YA TANZANIA
Katika Mahakama ya Mwanza ya Wilaya ya
DODOMA MJINI Kituo
Cha CHAMWINO MJINI
Mkoaa DODOMA
Usimamizi wa mirathi Na 102 /2023
KATIKA SHAURI LA MIRATHI YA
MAREHEMU BONIFACE. M. NYANDA WA AREA "A" KATIKA
SHAURI LA MAOMBI YA KUMTEUA MSIMAMIZI YALIYOTOLEWA
NA HELENA DAUDI MPASI

TANGAZO

(Kanuni ya 5(2) ya Kanuni za Usimamizi wa Mirathi Mahakama za Mwanza)

Watu wote wanaodai kuwa na uhusuiano wowote/maslahi yoyote na mirathi ya mrehemu tajwa hapo juu, wanaalikwa kuja na kuhudhuria katika shauri hilli endapo wakilaka kufanya hivyo mnamo tarehe 15 Mwezi 01 Mwaka 2024 kabla huyu mwombaji hajateuliwa kuwa msimamizi wa mirathi hiyo.

Zingatia
Endapo kuna yeyote mwenye wosia wa Marehemu anaweza kuileta Mahakamani kukaguliwa.

*Wosia wa mrehemu huyu upo mahakamani na waweza kukaguliwa.

*Marehemu hakuacha wosia

*Futa isiyohusika
Imetolewa leo I Tarhe 28 Mwezi 12 Mwaka 2023

HAKIMU

The Management and Staff of The Guardian Limited

wish you a successful New Year 2024.

We are very grateful for having you as our business partner.

Thank you for your valuable patronage.

Your trust is highly appreciated.

Subscribe today our News Paper
epaper.ipppmedia.com

  NipasheTz @TheguardianTz01 theguardianltd epaper.ipppmedia.com www.ipppmedia.com +255 745 700 710

Anayetuhumiwa shambulio la mauaji kuchoma visu 25 anaswa

Na Beatrice Shayo

JESHI la Polisi limemkama-ta, Lucas Tarimo, anayetuhumiwa kumuua mpenzi wake, Beatrice Minja kwa kumchoma visu 25 mwilini.

Kwa mujibui wa taarifa iliyotolewa jana na Msemaji wa Jeshi la Polisi, David Misime, mtuhumiwa Tarimo alikamatwa akiwa amejificha katika Kijiji cha Jema, Kata ya Oldonyo, Wilaya ya Ngorongoro, mkoani Arusha akijiandaa kukimbilia nchi ya jirani.

Beatrice alifariki dunia Desemba 27, mwaka huu akiwa Chumba cha Uangalizi Maalum (ICU) Hospitali ya Rufani KCMC, alikokuwa aki-uguza majeraha yanayodaiwa kutohata na kuchomwa visu 25 na mtuhumiwi.

Taarifa hiyo ilisema mtuhumiwa huyo alikamatwa juzi alfajiri akiwa anajanda kukimbilia nchi ya jirani.

Kamanda Misime alisema mtuhumiwa baada ya kuona mkono wa serikali unamfikia alikunywa sumu inayotumika kuua wadudu na amepatiwa huduma ya kwanza, yupo vizuri na taratibu za kisheria zinaendelea.

"Tunawashukuru wananchi wa kata hiyo kwa ushirikiano mkubwa waliotha kwa Jeshi la

Polisi hadi kufanikiwa kukamatwa kwa mtuhumiwa huyo ingawa baada ya kuona mkono

wa serikali unamfikia aliku-nuya sumu inayotumika kuua wadudu. Mtuhumiwa amepatiwa huduma ya kwanza na yupo vizuri," alisema Misime.

Tukio hilo ambalo lili-sambaa kwenvye mitandao ya kijamii, limeelezwa kuwa Beatrice na Tarimo waliwahi kuwa katika uhusiano wa kimpenzi, la-kiwi uliotawaliwa na migogoro hali iliyosababisha mwanamke huyo kujitenga na mtuhumiwa huyo na kwenda kuanza mai-sha yake upya.

Kabla ya mtuhumiwa kuon-doka inadaiwa alimpora Beatrice Sh. milioni 10 zilizokuwa za mtaji wa biashara na pesa za ujenzi wa nyumba ya mama yake, tukio ambalo aliliripoti polisi.

Novemba 12 majira ya jioni, Beatrice akiwa na wanawake wawili walishambuliwa na mtuhumiwa na Beatrice al-ichomwa visu 25 maeneo mbal-imbalu ya mwili wake.

Wasamaria wema walimpeleka Beatrice katika Hospitali ya Huruma na kupatiwa rufani kwenda KCMC ambako alila-zwa hadi umauti ulipomfikia Desemba 27.

Beatrice alifanyiwa upasauji mara mbili na kushonwa ma-jeraha 20.

Msemaji wa Jeshi la Polisi, David Misime

Z'bar kuja kivingine uwekezaji visiwa 2024

**Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR**

SPIKA wa Baraza la Wawakilishi, Zuberi Ali Maulid, amesema, amani na usalama katika nchi ndio chachu kwa wawekezaji wengi wa kigeni kuona visiwa vya Unguja na Pemba sehemu sahihi ya kuleta mitaji yao.

Aliysema hayo jana wakati akiweka jiwe la msingi la mradi wa kisiwa cha Bawe (Bawe Island Cocoon by Collection) kitakachojengwa hoteli ya kitalii yenye hadhi ya nyota tano kikiwa ni mionganii mwa visiwa 16 serikali ilivyokodisha kwa wawekezaji.

Zuberi alisema mradi huo ni wa tatu kuwekezwa na wawekezaji kutoka nchi za Luxemburg na Italia.

Aidha, alisema uamuzi wa wawekezaji hao kuendelea kuwekeza nchini ni kutohata na uzuri wa visiwa pamoja na imani kubwa walijonayo kwa serikali sera zake nzuri zenye kutoa matumaini ya ku-vutia wawekezaji kutoka ndani na nje ya nchi.

Alisema amani, utulivu na usalama pamoja na mazingira mazuri ya kuwekeza ni matunda yatohata na Mapin-

duzi Matukufu ya Zanzibar ya mwaka 1964.

"Nichukue nafasi hii ku-washauri wawekezaji wa ndani na nje ya nchi wenye uwezo, kuwekeza hapa nchini na serikali kama inavyotueleza siku zote inaunga mkono jitihada za wawekezaji hawa kwa lengo la kuimarisha uchumi na ustawi wa jamii wa wananchi wa Zan-zibar," alisema.

Alisema serikali imeamua kufuata sera ya uchumi wa bulu kama mpango mkuu wa maendeleo ya Zanzibar amba-unahusisha matumizi ya rasili-mali za baharini na maeneo yaliyozunguka katika shughuli za kuichumi.

Aidha, serikali imeamua ku-vikodisha visiwa hivyo vidogo kwa ajili ya uwekezaji baada ya kuona vimekaa kwa muda mrefu bila ya kuendeleza na kushindwa kuchangia ukuaji wa uchumi wa nchi.

Aliwataka wananchi kuto-sikiliza maneno ya upotoshaji yanayofanya na baadhi ya watu dhidi ya dhamira nje-ma ya serikali ya ukodishwaji wa visiwa hivyo.

"Niwaombe wananchi wote hususan wale wanaoishi pamoja na wale wanaotumia visiwa hivi katika shughuli

zao za kuichumi na kijamii kuendelea kutoa ushirikiano wa hali na mali kwa serikali na wawekezaji ili kufaniki-sha utekelezaji wa miradi hii kwa manufaa mapana ya nchi yetu," alisema.

Alisema Baraza la Wawakilishi Zanzibar ni chombo cha kuwawakilisha wananchi kilichotunga sheria mpya ya uwekezaji visiwani humo ya mwaka 2023 pamoja na mambo mengine, sheria hiyo imeweka masharti kwa wawekezaji ili kulinda rasilima-li zikiwamo visiwa vidogo.

Kadhalika, sheria imetoa fursa kwa ushiriki wa wananchi katika shughuli za uwekezaji ikiwamo, kupatiwa fursa za ajira kwa wananchi wanaozunguka miradi hiyo, wawekezaji kuchangia uende-lezaji wa huduma za kijamii katika maeneo ambayo miradi hiyo inayofanya pamoja na kutoa fursa za kipaumbele kwa wananchi kuuza bidhaa zao katika miradi hiyo.

Aliitaka wizara inayosimamia uwekezaji Zanzibar kusima-mia vizuri utekelezaji wa she-ria hiyo mpya ili iweze kuleta matunda yaliyokusudiwa kwa wananchi.

Mkurugenzi Mtendaji wa

Mamlaka ya Kukuza Uwekezaji Zanzibar (ZIPA), Sharif Ali Sharif, alisema Zanzibar ina visiwa vidogo 20 na kati ya hivyo 16 vimeshakodishwa kwa wawekezaji na mtaji wa wake ni jumla dola milioni 384.5.

Akizungumzia mradi wa Kisiwa cha Bawe uliowekewa jiwe la msingi, Sharif alisema mwekezaji amewekeza dola milioni 38 na utakuwa na majengo 159 zikiwamo hoteli za kifahari unatarajiwa kufungiuli Machi mwaka 2024 na utazinduliwa na Rais wa Zanzi-bar, Dk. Hussein Ali Mwinyi.

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Uwekezaji Wananchi Kiuchumi, Mudrik Ramadha Soraga, alisema mradi huo ndio pekee uliofikia asilimia 60 ikilingan-ishwa na visiwa vingine.

Alisema visiwa 16 vilivyoko-dishwa ni urithi na kuwataka wawekezaji kutunza mazingira kwa faida ya vizazi vya sasa na vijavyo.

Mkurugenzi wa mradi wa Bawe, Injinia Charles Lwanda, alisema wamevutiwa ku-wekeza miradi mikubwa Zan-zibar kutohata na mandhari nzuri, pia hali ya amani na usalama na watahakikisha kuwa inawanufaisha wananchi waki-wamo wavuvi.

Mil. 198/- kujenga vyoo vya shule, zahanati

Na Ibrahim Yassin, SONGWE

SERIKALI imetoa Sh. milioni 198.7 kwa ajili ya ukarabati wa miundombinu ya vyoo na usafi wa mazingira katika shule ya msingi na zahanati Kijiji cha Rukwa, wilayani Songwe.

Wakizungumza na Nipashe kwa nyakati tofauti kijijini hapa, wananchi hao walisema kipo pembezoni mwa Ziwa Rukwa, kimekuwa kikikabiliwa na matatizo mengi ikiwamo ukosefu wa vyoo, uchakavu wa majengo ya shule na za-hanati.

Leah Mwashilindi, mkazi wa kijiji hicho alisema hali ya miundombinu ya shule na zahanati ni taabani, wakati mwingine wagonjwa kupata maambukizi yanayosababishwa na vyoo chakavu.

Samwel Mtawa, alisema wa-naona faraja baada ya ujenzi wa vyoo vya kisasa na maboresho ya miundombinu ya maji na usafi wa mazingira kufanyika.

Akizungumza kwa niaba ya Mganga Mfawidhi wilayani hapa, Dk. Lydia Kyumana, alikiri kuwapo na uchakavu wa miundombinu ya vyoo na majengo katika zahanati hiyo, akisema kwa sasa serikali imeshatoa fedha kwa ajili ya ukarabati.

Alisema Zahanati ya Rukwa ilianza kutoa huduma Janu-ari, 2020 ikiwa na watumishi wawili, ikiwhahudumia wakazi 1,668 huduma za nje, upimaji maabara, huduma za mama na mtoto na ushauri nasaa.

Alisema zahanati hiyo il-ipokea Sh. milioni 60 kutoka serikalini zilizojengwa matundu saba ya vyoo vikiwamo vya watu wenye ulemavu, bafu na miundombinu ya majisafi na majitaka pamoja na kizimba cha kuchomea taka. Alisema hadi sasa wamebakiwa na akiba ya Sh. milioni 27.5.

Mkurugenzi Mtendaji wa Hal-mashauri hiyo, Cecilia Kavishe, alisema kutohata na umuhimu wa zahanati hiyo anasimamia kwa ukaribu zaidi ili ujenzi ukamilike kwa wakati.

Aliongeza kuwa mbali na zahanati hiyo pia walipokea Sh. milioni 166.1 kwa ajili ya ujenzi wa madarasa mawili, ofisi, nyumba ya walimu na matundu matatu ya vyoo kwenye Shule ya Msingi Rukwa na tayari ujenzi upo hatua za mwisho.

Alisema hadi sasa Sh. milioni 144.3 zimetumika na wame-bakiwa na akiba ya Sh. milioni 11.6, huku ujenzi ukiendelea.

KILIMANJARO
DRINKING WATER

A PRODUCT OF
The Coca-Cola Company

Mshindi wa
SUPERBRANDS
AFRIKA MASHARIKI
2022-2024

Asanteni wateja wetu
Hii ni yetu sote

Tuwaunge mkono wachezaji Taifa Stars wataweza AFCON

TAIFA Stars imeeleke Misri kwa kambia ya wiki moja kabla ya safari ya Ivory Coast Januari 8, mwaka huu tayari kwenda kuipeperusha bendera ya Tanzania kwenye fainali za Mataifa ya Afrika zitakazofanya nchini humo kuanzia Januari 13, mwaka huu.

Fainali hizo ambazo Tanzania ni mara ya tatu kushiriki katika historia ya michuano hiyo, itanza kutupa karata yake ya kwanza Januari 17 dhidi ya Morocco, kwenye Kundi lao la E, pia zimo DR Congo na Zambia.

Kueleke fainali hizo Kocha Mkuu wa Stars, Adel Amrouche amepewa uwanja mpana kuchagua wachezaji 25 kutoka 53 aliowaita katika kikosi cha maandalizi awali atakaoenda nao Ivory Coast.

Ni wazi katika uchaguzi huo wa Amrouche, hauwezi kumrithisha kila mtu, wapo baadhi watakosoa na wengine hadi kushangazwa kwa baadhi ya wachezaji amba walitamani kuwaona katika fainali hizo kubwa zaidi barani Afrika.

Lakini ifahamike kwamba kote duniani, hakuna kocha wa timu ya taifa ambaye huita kikosi chake na kuungwa mkono na mashabiki ama na raia wote, hivyo Amrouche anaweza kukosolewa lakini tunatamani kuona kuwe kwa kujenga na si kubomoa.

Hii ikiwa na maana tunapaswa kuwasapoti wachezaji waliopata nafasi hiyo kwa kila kitu ili kuwatia moyo na kujiona mashujaa wanapoleleka kuipeperusha bendera ya Tanzania katika fainali hizo.

Kwa mashabiki, wachambuzi wa soka na wanahabari kwa ujumla, wanapaswa kutambua kwamba kila wanachokizungumza kinawaflikia wachezaji, hivyo hawana budi kuwazungumzia katika halii ya uchanya zaidi ili kuwatia moyo badala ya kuongeza maneno hasi zaidi jambo ambalo litawafanya kwenda kupambana kinyonge.

Nipashe tunaamini hata kama Stars haitafanya vizuri katika fainali hizo sababu haiwezi kuwa ni kuachwa kwa mchezaji fulani bali itakuwa tu imezidiwa kimbinu na wapinzani wao.

Sisi tukiwa wadau wakubwa wa michezo nchini, tunaamini katika kucheza kitimu, ingawa pia uwezo binafsi wa mchezaji mmoja mmoja katika kikosi ni muhimu, lakini viwango vyta wachezaji wetu havitofautiani sana, hivyo walioitwa watakwendwa kulipambanai taifa vema katika michuano hiyo.

Kikubwa ni katika tathmini ya kikosi cha Amrouche, kutoa kauli nzuri za zitakazosaidia kuwajenga kisaikoloja na kwa kuwaamini-sha wanawenza kupambana na timu yoyote na kupata matokeo chanya, lakini Watanzania wote wakiungana kuwa nyuma yao kwa kuwasapoti badala ya kuanza kunyoooshea vidole baadhi ya wachezaji kuwa hawakustahili kujumuishwa.

Ikumbukwe pia Taifa Stars inakwenda kukturana na timu ngumu na zenyu uzoefu mukubwa katika michuano hiyo huku wachezaji wao wengi wakitoka kucheza katika ligi kubwa Ulaya, hivyo huu ni wakati kwo waanza kuzoea mikikimikiki hiyo.

Hivyo matokeo yoyote itakayopata Taifa Stars hususan mchezo wao wa kwanza dhidi ya timu ngumu na zoefu ya Morocco, tunapaswa kuwatia moyo wa kijasiri ili kupambana zaidi.

Katika hilo, ni wakati pia kwa wenye uwezo kuungana timu hiyo kwenda kuipa sapoti kwani mara nyingi hilo pia huikwamisha Taifa Stars kwa kukosa mchezaji wa 12 uwanjani ambaye ni mashabiki tofauti na nchi za wenzetu ambazo hujazana viwanjani kuishangilia timu yao.

Tunatambua kutowana na hali ngumu kiuchumi ni vigumu kwa mashabiki kutoka nchini kwenda Ivory Coast, hivyo katika kipindi hiki sote hatuna budi kuisapoti kupertia mitandao ya kijamii, vyombo vyta habari na hata kwa simu badala ya kuwakosoa na kutoa maneno ya kuwakatisha tamaa mashujaa wetu tuliovatuma kui-pambanai nchi.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe

Meneja Usambazaji na Masoko: Dennis Ntaita, 0713 578 284

Mapokezi: 0745 700710

Matangazo: 0677 020 701

Baruapepe: advertise@guardian.co.tz

www.ipppmedia.com

www.epaper.ipppmedia.com

@MSAMBA

Muungwana Lazima Nilonge

Tusiwatishe, kuwabeza wazawa wanaotakiwa na Simba, Yanga

Na Adam Fungamwango

NI kipindi cha usajili wa dirisha do dogo lililofunguliwa Desemba 16, mwaka jana huku likitarajwa kufungwa Januari 16, mwaka huu ambapo kwa mujibu wa Bodi ya Ligi ni kwamba kutakuwa na uhamisho wa wachezaji kwa timu za Ligi Kuu Tanzania Bara, Ligi ya Championship, Ligi Daraja la Pili 'First League' na Ligi Kuu Soka Wanawake.

Timu zipo kwenye harakati za kuongeza wachezaji ambaa wanona watawafaa kwenye ngwe iliyobaki, kwani ukiangalia kwenye Ligi Kuu na Ligi ya Championship, ni kama vile tayari timu nyingi zimeshamaliza mzunguko wa kwanza.

Klabu za Simba na Yanga zinasaka wachezaji ambaa mbali na ligi, lakini watakoakuja kuwaongeza nguvu kwenye michuano ya Ligi ya Mabingwa Afrika.

Pamoja na kuwa mahitaji makubwa ya timu hizi ni kusajili wachezaji kutoka nje ya nchi, lakini zimeonekana kutaka pia wachezaji wa Kitanzania.

Yanga imeshamsajli mchezaji, Shekhan Ibrahim Hamisi kutoka JKU ya Zanzibar, wakati Simba ikiwa kwenye hatua za mwisho za kumsajili Ladack Chasambi kutoka Mtibwa Sugar.

Mbali na huyo, Simba pia inatajwa kuwa katika harakati za kuwasajili wachezaji wengine wazawa, nao ni mchezaji anayechenza nafasi ya straika na winga kutoka Prisons, Edwin Barua, pamoja na straika anayekuja juu kwa sasa, Valentino Mashaka wa Geita Gold.

Imejengwa kasumba hapa nchini kwa baadhi ya mashabiki na wachambuzi kutokuwa na wasiwasi wanaposikia klubu kubwa haswa za Simba na Yanga

zinataka kusajili wachezaji kutoka nje ya nchi.

Wanakuwa na wasiwi, pamoja na maneno mengi ya kejeli na kuwatisha wanaposikia wachezaji wazawa wanajili.

Tumeona hata klabu inapomtangaza mchezaji mzawa, mashabiki wamekuwa ha-wafurahii na wengine kuongea maneno yanayoashiria kuwa viongozi hao hawapo makini.

Wachambuzi nao wanawabeza, lakini wanakwenda mbali zaidi na kuwatisha kuwa klabu hizo ndizo kaburi la wachezaji hao.

Maana yake ni kwamba wanakwenda kuua vipaji vyao. Imefika wakati mpaka washauri wa wachezaji wao wanawakataza kwenda Simba au Yanga kwa kile walichoaminishwa kuwa hawawesi kucheza, badala yake viwango vyao vitashuka.

Binafsi, napinda hili, na kama kuna mchezaji yeyote wa Kitanzania anatakiwa na Simba au Yanga asiogope, aende na atacheza soka.

Hakuna mchezaji yeyote wa Kitanzania ambaye amezaliwa kwenye hizo timu, wote wame-to-ka walikotoka na wanang'a rwa kwa sababu wanafanya tu kile ambacho kimewapelea pale.

Mohamed Hussein 'Tshabalala' ametoka Kagera Sugar, Shomari Kapombe, ametokea Polisi Morogoro, baadaye Azam FC na kurejea Simba, John Bocco, ametokea Azam FC, Kibu Denis alitokea Mbeya City, Mzamiru Yassin yeye awali ali-kuwa Mtibwa Sugar, Kennedy Juma, Singida United.

Hawa wote wanacheza Simba na wanawika, kwa sababu wameamua kuwa mpira ndiyo kazi yao na ndiyo maisha yao. Aboubakar Salum ametokea

Azam FC, Mudathir Yahaya ndiyo kabisa ye ye aliwua hana hata timu, Dickson Job, Kibwana

Shomari wote wametokea Mtibwa Sugar, Bakari Mwamnyeto Coastal Union, Clement Mzize amepandishwa kutoka kikosi cha pili.

Hawa ni wachezaji wa Kitanzania wanaoing'arisha Yanga, wangeogopa kujinga na timu hiyo wangekuwa hapo walipo?

Mimi nafikiri wanaoshindwa 'maisha' kwenye klabu hizo ni wale ambaa hawakuijandaanakili na kimwili, au kujienda na maisha ya ustaa.

Unaposajiliwa tu Klabu ya Simba au Yanga, kabla hujacheza tayari unakuwa staa, hapo una-takiwa sasa kuuliza ustaa huo kwa pesa unazopipata, marafiki, na hata aina ya maisha mapya, pamoja na kutenga muda wa mazoezi.

Hilo ndilo linalowashinda wachezaji wengi wa Kitanzania wanaoijunga na klabu hizi na kulalamika vitu vingi visivyo vyaa msingi kuwa klabu zinua vipaji vyaa wazawa.

Unashangaa mbona havijaua vipaji vyaa akina Job na Kapombe waliocheza miaka nenda rudi?

Nawashauri wachezaji wote wazawa, yoyote anayepata dili kusajiliwa na Simba au Yanga achangamkie fursa haraka, asiogope kwenda, kinachotakiwa ni kuacha mambo mengi akili iwe kwenye soka.

Nina uhakika watawavua watu namba. Hakuna aliyetegemea kuwa winga Ulimboka Mwak-ingwe aliyesajiliwa kutoka timu ya Reli ya Morogoro iliyoshukua daraja miaka ya nyuma, angem-vua namba staa wa Simba wakati huo, Stephen Mapunda 'Garincha.'

HABARI KITAIFA

Wastaafu wamwangukia Rais Samia malipo kiduchu pensheni

Na Grace Gurisha

UMOJA wa Jamii ya Watanzania Waliostaafu Kazi (UJAWATA), wamemwomba Rais Samia Suluhu Hassan kuwaongezea pensheni ya kima cha chini kutoka Sh. 100,000 walipolipwa sasa hadi Sh. 500,000.

Wamesema kwa sasa hali ya maisha imepanda, wakiongezewa itawasaidia katika matibabu kutokana na wengi kusumbuliwa na magonjwa ya uzeeni.

Mwenyekiti wa umoja huo, Sadiki Msuya, alitoa ombi hilo jana kwa niaba ya wastaafu wenzake wakati akizungumza na waandishi wa habari jijini Dar es Salaam:

"Hawa ni wastaafu waliofanya kazi serikali, dhununi letu kubwa na kilio chetu ni pensheni tunaliyolipwa na mfuko wa PSSF sawa kima cha chini cha Sh. 100,000 kwa hali halisi ya maisha ya leo ni kiwango kidogo sana hakikidhi maisha," alisema.

"Tunamwomba Rais Samia Suluhu Hassan atuongezee angalau kima cha chini kianzie Sh. 500,000. Tunajua serikali ina mambo mengi na ina kazi nyingi za kufanya, lakini ituangalie kwa sababu na sisi tulitumikia nchi hii, tukaijenga ikafika hapa ilipofika tukapumzika tukawaachia kijiti wengine," alisema Msuya.

Alisema suala hilo wamelifutilia kwa muda mrefu bila mafanikio ndio maana wakaamua kutumia vyombo vya habari kufikisha kilio chao kwa Rais Samia kwasababu wanaamini hafahamu kuna wastaafu wanalipwa kiwango hicho.

Katibu wa UJAWATA, Profesa Haizer Laizer aliomba mamlaka husika kuliangalia suala hilo kuwezesha kuboresha maisha ya wastaafu ili na wao waishi maisha stahiki yenye staha.

"Kama suala ni sheria basi vifungu vya sheria za PSSF vibadilishwe kwa sababu vimepitwa na wakati kwa sababu kila siku maisha yanabadi. Tunaomba Rais asikie kilio chetu kwa kuwaongezea pensheni yetu," alisema Profesa Laizer.

Mmoja wa waastafu hao, Grace Msangi alisema wana hali mbaya ya maisha kwenye suala la afya, wengi wanatumia dawa kali kutokana na kusumbuliwa na magonjwa, pialishe kwao ni ngumu na wanashindia chai na maandazi mawili.

"Mama tunaomba usikie kilio chetu wewe ni malikia wetu wa nguvu huna bayaa na mtu, tunaomba ulione hili tatizo kwetu kwa sababu hali ni mbaya. Wazee wanakunywa dawa kali sana, lishe hawana hali inayosababisha magonjwa mengine yazalishwe," alilalamika.

Mwenyekiti wa umoja huo, Sadiki Msuya, alitoa ombi hilo jana kwa niaba ya wastaafu wenzake wakati akizungumza na waandishi wa habari jijini Dar es Salaam.

Katibu Mkuu wa Taasisi ya Umoja wa Amani Kwanza inayojishughulisha na utoaji wa elimu ya amani, Netho Ndilito, akizungumza katika ziara ya Mkoa wa Dar es Salaam jana kwa ajili ya kuzungumza na wanataasisi kuhusu kuimariswa taasisi hiyo. Katikati ni Rais wa Taasisi hiyo, Dk. Wilson Mgunza na kulia ni Makamu wa Rais wa Taasisi, Alex Mnyangambe. **PICHA: IMANI NATHANIEL**

Biteko awapongeza walimu kuongeza ufaulu shulenii

Na Mwandishi Wetu,
GEITA

NAIBU Waziri Mkuu, Dk. Doto Biteko amewashukuru walimu wanaofundisha shule za msingi na sekondari wilayani Bukombe kwa kuwajali na kuwafundisha wanafunzi kwa weledi na maarifa, hali iliyoababisha wilaya hiyo kuwa na ufaulu mzuri.

Dk. Biteko ambaye ni Mbunge wa Bukombe, alitoa pongezi hizo juzi wakati akizungumza na wananchi wa Kijiji cha Kabuhima, Kata ya Uyovu wilayani Bukombe mkoani Geita ikiwa ni sehemu ya ziara zake.

Aidha, alikemea tabia ya baadhi ya wazazi na walezi kutopeleka watoto shule kwa nia ya kuwaozesha na kupata mahari, akisema kuwa Rais Samia Suluhu Hassan amejenga shule nyingi nchini,

wajibu wa wazazi ni kupeleka watoto shule na sio kuwakwamisha.

Dk. Biteko ambaye ni Waziri wa Nishati, alisema miradi mbalimbali ya maendeleo inaendelea kutekelezwa ikiwamo ujenzi wa shule za msingi na sekondari, ujenzi wa barabara kwa kiwango cha lami na ujenzi wa taa za barabarani utakaoanza Januari, mwakani.

Katika hatua nyingine, Dk. Biteko alizindua wodi mpya katika Hospitali ya Kumbukumbu ya Charles Kulwa iliyoko Runzewe wilayani Bukombe na wodi hiyo ni maalum kwa ajili ya kuhudumia wajawazito wanaofanyiwa upasuuji.

Akiwa hospitalini hapo, Dk. Biteko alipata fursa ya kutembelea maeneo mbalimbali ya hospitali hiyo ilioanzishwa hadhi.

mwaka 1992 ikiwa kama zahanati.

Mwaka 2005 ilipanda hadhi ya kuwa kituo cha afya na mwaka 2020 ilipandishwa hadhi ya kuwa hospitali ya wilaya, aliupongeza uongozi wa hospitali hiyo inayohudumia wagonjwa takribani 72,000 kwa mwaka.

Mkuu wa Mkoa wa Geita, Martine Shigella ambaye ali-kuwa mgeni maalum, alimshukuru Rais Samia kwa kazi nzuri anayoifanya kuinua sekta afya katika Mkoa wa Geita na maeneo mengine nchini.

Aliwataka wadau wengine kuiga mfano wa wamiliki wa hospitali hiyo kwa kuhudumia wagonjwa wengi na kutoa huduma kwa kiwango cha hali ya juu hadi kufikia hatua ya kupandishwa hadhi.

KABWELA

SISI LAZIMA TUUKUBALI
UZEE KABWELA, TUMESHAKULA
CHUMVI NYINGI SANA.

MZEE NI WEWE,
MIMI BADO SIJAMALIZA KULA
KONTENA ZANGU.

FADHILI MOHAMED

Ubovu barabara wakwamisha usafirishaji wa madini

Na Said Hamdani, LINDI

SERIKALI imeombwa kuten-geneza miundombinu ya Barabara ya Ruangwa Mjini kwen-dia Kata ya Matambale ulipo mgodi wa uchimbaji madini ya Kinywe.

Lengo la ukarabati wa barabara hiyo ni kuwezesha magari yatakyobeba mzigzo huo ku-peleka sokoni bila tatioz.

Ombi hilo limetolewa na Meneja wa Kampuni ya Lindi Jumbo Ltd., Chediel Mshana, alipokuwa anatoa taarifa kwa Waziri wa Madini, Antony Ma-vunde, aliyetembelea mgodi huo.

Akiwasilisha taarifa kwa Waziri Mavunde alisema,

urefu wa barabara hiyo ku-toka Ruangwa Mjini hadi eneo ulipo mgodi ni kilomita 36, inahitaji kujengwa madaraja makubwa mawili na kuongeza upana.

Alisema ujenzi wa mgodi huo umekamilika kwa asil-imia 90 na unatarajia kuanza kazi Machi mwakani, huko akitaja matatizo yanayoku-tana nayo ni upatikanaji wa umeme.

Alitaja tatizo lingine ni kucheleweshwa kupatiwa kwa wakati mizigo Bandari ya Dar es Salaam inayoagizwa kutoka nje ya nchi na benki kuchele-wa kuipa kampuni hiyo fedha za mkopo zinayotoka nje ya nchi.

"Mitambo na vifaa ving-ine inatoka China inapofika bandarini inachukua muda mrefu kutolewa, alisema Mshana.

Alisema mgodi huo ni wa-tatu duniani na unathamani ya Dola za Marekani milioni 33.0 (Sh. bilioni 75) huku ukiwa na wafanyakazi 275 wakiwamo vibura, kati yao 75 ni vijana kutoka vijiji vinavyouzunguka mgodi huo.

Mkuu wa Wilaya ya Ruang-wa, Hassani Ngoma, alisema kuwapo kwa mgodi huo kutapunguza tatizo la ajira kwa vijana wa maeneo ya vijiji husika kupertia mauzo yanayotokana na madini pale utakapoanza kufanya kazi ya uzalishaji wake.

Alimwomba Waziri Ma-vunde kukutana na waziri

mwenzake wa nishati kuha-rakisha upelekaji huduma ya umeme kwenye mgodi huo ili uweze kufanya kazi ya uzalishaji.

Akizungumza na watumi-shi wa kampuni hiyo, Waziri Mavunde alisema serikali ipo tayari kushughulikia matatizo yanayouakwamisha mgodi huo.

Alisema uzalishaji utaka-poanza taifa litanufaika ku-pata mapato yake kupertia tozo, ushuru, kodi na kiasi kingine kurejeshwa kwa jamii inay-owazunguka mgodi husika kupertia mauzo yanayotokana na madini pale utakapoanza kufanya kazi ya uzalishaji wake.

Naibu Waziri Mkuu na Waziri wa Nishati, Dk. Doto Biteko (kulia) ambaye ni Mbunge wa Jimbo la Bukombe, akiwa na Mkuu wa Mkoa wa Geita, Martine Shigella, wakizindua wodi mpya katika Hospitali ya Kumbukumbu ya Charles Kulwa, iliyopo Runzewe wilayani Bukombe, Mkoa wa Geita. **PICHA: THERESIA MHAGAMA**

Wenye leseni 'bubu' uchimbaji madini kunyang'anywa

Na Mwandishi Wetu, LINDI

WAZIRI wa Madini, An-thony Mvunde amewataka wafanyabiashara waliope-wa leseni za kufanya utafiti wa madini mkoani Lindi kuzifanya kazi, vingineyo watachukuliwa sheria kali ikiwamo kuwanyang'anya umiliki.

Alitoa taarifa hiyo juzi mkoani hapa wakati akizungumza na wafanyakazi wa Kampuni ya Lindi Jumbo Ltd inayohusika na uchimbaji na uchakataji madini ya Kinywe, wilayani

Ruangwa.

Waziri Mavunde alisema serikali inasimamia miradi mbalimbali mikubwa inay-ohitaji kuwekezwa maeneo ya madini ya kimkakati nichini kwa lengo la kuongeza mapato na ajira kwa wananchi.

Alisema Mkoa wa Lindi pe-kee una leseni za utafiti 112, lakini taarifa zilizopo zinazofan-yakazi zipo chache bila kutaja idadi yake.

"Wale wote walio na leseni za utafiti, lakini hawazifanyii kazi watanyang'anywa na ku-pewa watu wengine walio na

uvezo," alisema Waziri Ma-vunde.

Kadhalika, alisema kwa mujibu wa sheria wafanyabiashara waliopewa leseni na hawazifanyii watapelekewa notisi ya kuwajulisha lengo la kuwanyang'anya na kuwapa wawekezaji walio na uhitaji kufanya hivyo.

Mavunde alisema: "Kila eneo unalogusa lina mtu, lakini uoni kazi inayofanyika. Sasa tunak-wenda kuwanyang'anya watu ambao hawaendelezi maeneo yao."

Alisema lengo la serikali ni

kuona shughuli za madini zi-nafanyika katika eneo kubwa ndani ya nchi ili yaweze kutoa mchango mkubwa kwa pato la taifa na kueleza Mkoa wa Lindi pekee umepangiwa kukusanya Sh. bilioni 6.2 kutoka katika kodi za madini.

Waziri Mavunde yupo mkoani Lindi ikiwa ni ziara ya siku moja, lengo kuu likiwa ni kuona kazi za ujenzi wa mgodi wa madini aina ya Kinywe una-jengwa katika Kata ya Matambale, Wilaya ya Ruangwa, mkoani Lindi.

Familia ya waziri wa zamani yalia na uzushi mitandaoni

Na Gwamaka Alipipi

FAMILIA ya aliywahi kuwa Waziri wa Mambo ya Ndani, marehemu Abdalla Saidi Na-tepe, wamesikitishwa na taarifa za uzushi zinazozunguka katika mitandao ya kijamii zikieleza kwamba baba yao alimfukuza kwa nguvu Rais mstaafu, Ali Hassan Mwinyi kwenye nyumba ya serikali alipomrithi katika nafasi hiyo mwaka 1980.

Natepe alimrithi Rais mstaafu Mwinyi kwenye wizara hiyo na baadaye aliteuliwa kuwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Akizungumza na Nipashe, msemaji wa familia ya marehemu Natepe, Ismail Said alisema kwamba wamesikitishwa na taarifa hizo ambazo familia haifahamu nia yake ni nini, akisema kwamba ni za kupotosha hutoka kila inapokaribia uch-aguzi mkuu.

"Baba yetu alikuwa ni Waziri wa Mambo ya Ndani wakati Hayati Julius Nyerere akiwa Rais. Tumezaliwa na kukulia Upanga jijini Dar es Salaam tangu mwaka 1977. Mpaka sasa tunaishi Upanga na hatujawahi kuishi Oysterbay ambako kunu hiyo nyumba ambayo Mwinyi aliishi."

Alisema taarifa hizo zinachap-ishwa ili kuharibu taswira ya familia na kuwaonya wote walionyuma ya taarifa hizo na kuzisambaza kuacha kabla she-ria haijachukua mkoando wake.

Alisema kwa sasa familia inafanya kazi na vyombo nya dola ikiwamo Jeshi la Polisi kuwasaka watu wanaosambaza taarifa hizo ambazo zinaleta chuki katy wa watu na watu.

Kwa mujibu wa tovuti ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi, Rais mstaafu Mwinyi alihudumu kama waziri katika wizara hiyo mwaka 1975 hadi 1976 wakati Natepe (marehemu) alihudumu kuanzia mwaka 1980 hadi 1983.

Kadhalika katika kitabu chake cha safari ya maisha yangu, Rais Mwinyi ameandika kwamba aliishi Oysterbay kabla ya kufanya kwa mabadiliko ya Baraza la Mawaziri mwaka 1976 na alihamishiwa kwenda Wizara ya Maliasili na Utalii.

Kwenye kitabu hicho, Rais mstaafu Mwinyi anasema baadaye alihamishiwa kwenda wizara inayoshughulikia Muun-gano, hatua hiyo ilimlazimu ahame Zanzibar kwa sababu makao makuu ya wizara yali-kuwa huko na kuiacha nyumba aliyokuwa anaishi maeneo ya Oysterbay waziri mpya aliyechukua naafisi yake, kwa wakati huo alikuwa ni Jackson Makweta.

HABARI KASKAZINI

Makatibu muhtasi wawakumbuka waathirika Hanang'

Na Jaliwason Jasson, MANYARA

MAKATIBU muhtasi wa wizara mbalimbali na taasisi za umma kutoka Mkoa wa Dodoma, wamepeleka misaada ya kibinadamu kwa waathirika wa maporomoko ya tope, mawe na magogo yaliyotoka Mlima Hanang', yakiwamo mahitaji ya wanafunzi.

Misaada hiyo, ambayo ni vifaa vya shule na mahitaji mengine muhimu, vina thamani ya Sh. milioni tano.

Akikabidhi misada hiyo mwishoni mwa wiki, Mwakilishi wa Chama cha Makatibu Muhtasi mkoani humo (TAPSEA), Conjetra Chambila, alisema baada ya kushuhudiwa kwa maafa hayo, waliguswa na kuamua kuanza kuchangishana ili kuwasika mkono waathirika wa maafa hayo.

Alilikabidhi misada hiyo kwa Katibu Tawala wa Wilaya ya Hanang', mkoani Manyara, Athmani Likeyeye.

Alisema misada hiyo inalenga kuwapiga jeki wanafunzi na wanawake kupata mahitaji ya shule na ya nyumbani ili wasiweze kushindwa kuhudhuria masomo na wanawake kuendelea na shughuli zao.

"Baada ya kuona maafa ya maporomoko ya tope, mawe na magogo tulikusanya na kutafuta namna ya kuja kuwashika mkono wenzetu wa Hanang," alisema Chambila.

Akizungumzia misada hiyo Katibu Muhtasi kutoka Wizara ya Ujenzi, Devotha Mbuya alisema, waliamaa kuja kutoa pole kwa waHanang' kwa shida iliyowakuta.

"Tulikusanya nguo, viatu na mabegi kutoka maeneo mbalimbali kwa ajili ya wanafunzi na wanawake ili wakapate sare wasome na wanawake waendelee na shughuli zao," alisema Mbuya.

Aidha, alisema vitu vingine walivyoaletea ni madaftari, kalamu, majola matano ya vitambaa vya kushona sare na mahitaji mengine ya shule.

Naye Katibu Muhtasi wa Ofisi ya Makamu wa Rais, Muungano na Mazingira, Habiba Mhina, alisema waliguswa na wenzao waliopata maafa wakaona ni vizuri wawalettee sare za shule wanafunzi.

Mhina, alisema licha ya kutokea maafa maisha lazima yaendelee hivyo wamewaleeta mahitaji wato wote bila kujali jinsia.

Pia walitembelea maeneo yaliyoathirika na maafa ikiwamo Kata ya Gendabi, Ganana na Jorodom ili kujonea maafa yaliyoathirika wananchi.

Katibu Tawala wa Wilaya, Likeyeye, aliwashukuru kwa kitendo walichokifanya kuwa ni cha kizalendo na chenye utu.

Likeyeye, alisema kwa kutoa misaada hiyo wamemuunga mkono Rais Dk. Samia Suluhu Hassan ambae ndio alitangulia kutoa pole kwa waathirika na kutoa maelekezo ya namna ya kuwasaidia.

Mmoja wa waathirika wa maafa kutoa Kijiji cha Gendabi, Daud Masaay, alisema serikali na wadau wanaotoa misaada ya kibinadamu inawapa nguvu ya kuanza maisha mapya baada ya kupoteza mali zao na ndugu zao.

Hatima vijiji vitatu vya hifadhi mikononi mwa serikali

Na Godfrey Mushi,
LONGIDO

HATIMA ya wananchi wa vijiji vitatu vya Kata ya Ilorienito, Wilaya ya Longido, mkoani Arusha, waliovamia Msitu wa Hifadhi wa Mlima Ketumbeine, sasa iko mikononi mwa serikali, baada ya ilani ya kuwatata kuondoka kwa lazima kufikia ukomo wake Desemba 31, mwaka jana.

Mwanzoni mwa mwezi Desemba 2023, Mkuu wa Wilaya, Marko Ng'umbi, alitoa nyongeza ya siku 18 ya kuwatata wananchi wa vijiji vya Nadare, Losirwa na Ilorienito waliovamia msitu huo kuondoka kwa hiari, badala ya kusubiri matumizi ya nguvu.

Wananchi hao amba ni wafugaji jamii ya Kimasai, wanadaiwa kuharibu vyanzo vya maji na kuhujumu shughuli za uhifadhi wa msitu huo kwa kuendesa shughuli za kilimo, kujenga makazi, kukata miti oyoo na kuchungia mifugo ndani ya vyanzo

vya maji.

Wakati amri hiyo ya kuondoka ikiwa imefikia ukingoni, Shirika la Kimataifa la World Wide Fund (WWF), limelazimika kuendelea na kampeni ya kurejesha uoto wa asili katika msitu huo wa hifadhi kwa kupanda miti.

"Nilwapa miezi mitatu, maboma yote yaondoke. Tulikubaliana hivyo pale Kijiji Losirwa kwenye mukutano, pale Ilorienito na Nadare; tulikubaliana hivyo pale Njoro, kule Sokoni na tulikubaliana hivyo kwenye mukutano pale Langa'ta Dabashi.

"Nilisema ondokeni kwa hari yenu na ndio maana mimpewa muda wa kuijandaa kuondoka mrudi upande wa pili. Huko mnakorudi ni huuma ya serikali.

"Ukweli ni kwamba hali ya msitu wetu ni mbaya. Ni mbaya kwa sababu watu wamevamia kwenye vyanzo vya maji, watu wameingia kulima msituni. Ni mbaya kwa sababu watu wanakata miti, watu wameanzisha makazi, ni mbaya sana kwa sababu watu wanaingiza

mifugo mpaka juu kabisa vili vyanzo vya maji."

Meneja wa Mradi Land for Life, Reguli Marandu, akizungumzia kampeni hiyo alisema:

"Tumelewa tukifanya kazi za uhifadhi katika vijiji vyenu na tukisema uhifadhi tunaangalia uhifadhi wa mazingira, tunaangalia uhifadhi wa wanyamapori lakini tunaangalia namna gani uhifadhi unasaadidjamii zile zinazozunguka hayo mazingira, ambayo tunayahifadhi.

"Dhana ya WWF, tunataka jamii zile zinazoishi kwenye hayo mazingira pamoja na wanyamapori na mazingira yetu, vyote viwe vina ustawi amba ni mzuri.

"Tunawayajibu kama wakazi wa kata hii tunatunza msitu ambaa unazunguka vyanzo vya maji. Tumewawezesha kufanya kilimo cha alizeti, mkikosa maji mtalima alizeti? Hayo yote ni kwa ajili ya kuwayezesha kuongeza kipato.

"Ni jukumu letu sisi ambaa tunakaa karibu na vyanzo vya maji, tuwe sehemu ya

uhifadhi na ukimuona mtu anakata miti unatakiwa uteetaarifa kwenye kamati ya ulinzi ya kijiji chenu. Namwahidi Mkuu wa wilaya kwamba tutaongeza, tutaleta miti minigine tena kama 500."

Diwani wa Kata ya Ilorienito, Sano Otusu, aliyahadarisha wakazi wa vijiji hivyo kuwa, hakuwaomba kura ili aje awaruhusu kwenda kuishi ndani ya misitu.

Otusu alifafanua, "Naomba niwaambie ukweli, msitu ni msitu na maeneo ya kilimo ni ya kilimo, mkae mkijua hilo kwamba serikali ina dhamira njema sana kupanda miti ili kuokoaa misitu yetu isije ika-toweka.

"Sikuwaomba kura ili niwaruhusu kwenda kuishi ndani ya misitu, nilisema na-kwenda kuwasaidia kuleta miradi na ndio mradi ambaa naupambania kisiasa, maji yapo, umeme, barabara na kadhalika."

Msitu wa Hifadhi wa Keturbeine, ultiangazwa kuwa eneo la msitu wa hifadhi ya Mlima Ketumbeine mwaka 1958.

Watalii raia wa China wapanda milima mirefu duniani watua nchini

Na Allan Isack, ARUSHA

ani ikiwamo China.

Alisema msimu wa mwisho wa mwaka, ni mzuri zaidi kwa kupanda milima huo kwa kuwa mandhari iliyoko kwa sasa itawafanya kufurahia vizuri na kuitangaza Tanzania kupitia Mlima Kilimanjaro.

Kundi hilo liliwasili mkoani hapa mwishoni mwa wiki na kupokewa na Mkuu wa Mkoa wa Arusha, John Mongela na walifanya mazungumzo na kushiriki chakula cha jioni.

Watalii hao 54 wakiongozwa na Xia Boyu, wako nchini kwa ajili ya kushiriki tamasha la kupanda Mlima Kilimanjaro, lililoandaliwa na kampuni ya kitanzania ya Goshen Safari. Akizungumza wakati wa hafla ya kuwapokea watalii hao, Mongela alisema, ujio wa wageni hao umetokana na uhusiano mzuri uliopo kati ya Tanzania na China, ambaa ultengenezwa na waasisi wa mataifa hayo na kundeleva na viongozi walioko sasa.

"Nichukue fursa hii kuwakaribisha Tanzania, kushiriki Tamasha la Kupanda Mlima Kilimanjaro, ukiwa ndio msimu mzuri wa kupanda Mlima Kilimanjaro, ninaamini mtatrafuraha mwonekano na mandhari nzuri ya milima huo mrefu Afrika," alisema Mongella.

Pia ameipongeza Kampuni ya Utalii ya Goshen safaris kwa kundaa tamasha hilo, ambalo ni muhimu na lenye manufaa kwa Tanzania na nchi yingine dunia-

Katibu Tawala Wilaya ya Muheza, mkoani Tanga, Mohamed Mfaki (katikati), akizindua uvunaji wa mazao ya viungo kwenye shamba la pilipili manga la Mkulima Hamisi Machappa, jana katika Kijiji cha Bombani. Kushoto ni Mwenyekiti wa Halmashauri ya Muheza, Erasto Mhina na kulia ni Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri, Dk. Jumaa Mhina. **PICHA:** STEVEN WILLIAM

Mwananchi ajitolea nyumba kuwa kituo polisi Ukerewe

Na Thomas Wandiba, SAUT

MKAZI wa Kata ya Ilangala, Kisiwa cha Gana, wilayani Ukerewe, mkoani Mwanza amejitolea nyumba yake aliyojukwa anaitumia na kuiakibidi kwa Jeshi la Polisi ili iwe Kituo cha Polisi kwa ajili ya kutoa huduma za usalama kwa wakazi zaidi ya 6,000 wa kisiwani humo.

Nyumba hiyo yenye vyumba zaidi ya 15 inatakiwa kufanyiwa ukarabati mdogo wa kuwekewa miundombinu na mifumo ya majitaka itakayokidhi hadhi ya kituo cha polisi.

Akizungumza juzi na wananchi wa kisiwa hicho, Kamanda wa Polisi Mkoa wa Mwanza, Kamishna Msaidizi Mwandamizi wa Polisi (SACP), Wilbrod Mutafungwa, alisema

kukamilika kwa ujenzi wa kituo cha polisi utatatu kero za kiusalama ambazo zinawakabilii kisiwani hapo.

"Niwapongeze wananchi wa eneo hili kwa kukubali kujenga kituo cha polisi katika eneo hili, ikiwezekana kabla ya mwishoni mwa mwezi Januari 2024 pengine kituo hicho kiwe kimekamilika na mimi nitatamani sana kuja kukizindua ili tuweke askari wa kutosha kuanza kufanya kazi," alisema Mutafungwa.

Wakazi wa kisiwa hicho walijata eneo hilo kukithiri kwa vitendo vya mmomonyoko wa maadili, ulevi, utovu wa nidhamu, wizi wa nyavu na injini za mitumbwi, uvuvi haramu, ukatali wa kijinsia, udokozi, mauaji, unyanyasajji na ukosefu wa alama za mipaka ziwani zinazonyesha mpaka wa Tanzania na

Uganda.

"Tunaomba Jeshi la Polisi lihakikishe linadhibiti vitendo hivi kwa kufanya ukaguzi na doria za mara kwa mara hususani katika maeneo ya mipaka ya Tanzania na Uganda ili tuwe na amani na usalama," alisema Swai Somba, mvuvi wa kisiwani hapo.

Akijibu suala la mipaka, Mwenyekiti wa Kamati ya Ushauri na Uvvi endelevu Ziwa Victoria, Bakari Kadabi alisema, kuanzia Januari 2024 serikali inatarajia kuweka mipaka ziwani itakayokuwa inawasaidia wavuvi kujua upande wa Tanzania na Uganda.

Vilevile, Kamanda Mutafungwa altangaza operesheni kabambe na endelevu ndani ya Ziwa Victoria na maeneo menge ili kutokomeza uhalifu na kuimarisha ulinzi na usalama

zaidi katika maeneo yote.

Katika hatua nyingine, Mkuu wa Kitengo cha Polisi Jamii Mkoaa wa Mwanza, Ramadhani Salige, aliwataka wananchi wa Kata ya Buzuruga, wilayani Illemela kuanzisha vikundi vya polisi jamii ili kushirikiana na polisi katika kuimarisha ulinzi katika maeneo yao.

Wananchi hao wanadaiwa kugomea mchango wa Sh. 2,000 kwa ajili ya vijana wanaofanya kazi hiyo nyakati za usiku wakidai kuwa fedha hizo haziwafikii walengwa hali inayosababisha vitendo vya uvunjifu wa amani kukithiri katika kata hiyo.

Aidha, polisi kata wa eneo hilo, Mkaguzi Msaidizi wa Polisi Gerard Mafyuguru aliwahakikishia wananchi kuwa programu ya ulinzi shirikishi inarudi na kuwataka kushiriki kikamilifu ili kudhibiti uhalifu.

Burian aonya wanaohujumu miundombinu barabara

Na Halima Ikunji, KALIUA

MKUU wa Mkoaa wa Tabora, Balozi Dk. Batilda Burian, amewaonya watu wanaohujumu na vitendo vya wizi na uharibifu wa miundombinu ya barabara na kuahidi kuwachukulia hatua kali ikiwamo kuwafikisha mahamani kwa makosa ya uhu-jumi uchumi.

Alisema hayo mwishoni mwa wili katika ziara ya siku moja Wilaya ya Kaliua mkoani Tabora, kukagua ujenzi wa barabaa ya Kazilambwa-Chagu yenye urefu wa kilomita 43 inayojengwa kwa kiwango cha lami.

Alisema wapo baadhi ya watu au kikundi cha watu ambao kazi yao ni kuiba, kugonga na kuharibiu miundombinu ya barabara na kuwa serikali haitowayumilia kwa kuwanasa na kuwafungulia kesi za uhujumu uchumi.

Balozi Dk. Burian aliuagiza Wakala wa Barabara Nchini (TANROADS) mkoani Tabora, kuhakikisha barabara hiyo ya Kazilambwa-Chagu yenye urefu wa kilomita 43 inawekewa taa za barabara kwa maeneo sahihi zinapopaswa kuwekwa na kwa wakati uliopangwa.

Katika hatua nyingine wakati akiongea na wananchi, aliwataka wanawafichua wanaohusini na hujuma hizo ili wachukuliwe hatua kwa mujibui wa sheria.

Meneja TANROADS Mkoaa wa Tabora, Mhandisi Raphael Mlimaji, alimhakikishia Mkuu wa Mkoaa kuchukua hatua kali ikiwamo kuwafikisha mahakamani na wengine kulipa faini watakapobainika kuharibiu miundombinu hiyo.

Alisema jukumu la kulinda miundombinu ya barabara ni la kila Mtanzania na kwamba lazimai jamii itambue kuwa serikali inatumia fedha nyingi kwenye kutekeleza miradi yake.

Aliahidi kutekeleza maagizo yote ya Mkuu huyo ikiwa ni pamoja na uwekaji wa taa za barabarani ambazo zipo tayari katika Barabara ya Kazilambwa-Chagu.

Mkazi wa eneo hilo, Juma Fadhliri, alimhakikishia mkuu huyo kuwa watajitahidi kufanya ulinzi katika eneo hilo na kama watawakamata watu wanafanya hivyo watawafikisha kwenye vyombo vya sheria.

Meneja Mwandamizi wa Bima za Mali NMB, Adam Nsenga, akizungumza kwenye hafla ya ulipaji fidia kwa wamachinga 15 wa soko la Mlango Mmoja jijini Mwanza, walioathiriwa biashara zao na mvua. Kushoto ni Kaimu Meneja wa NMB Kanda ya Ziwa, Hamadan Silliah na Ofisa Ubora wa Mamlaka ya Usimamizi wa Bima Tanzania (TIRA), Khalfan Isango.

PICHA: MPIGAPICHA WETU

Watoa huduma maji waonywa malimbikizo bili

Na Timothy Itembe, TARIME

KATIBU Tawala Wilaya Tarime, Sauli Mwaisenye, amekemea baadhi ya viongozi na watoa huduma za maji wenyewe tabia ya kuwaongezea wateja wao bili ya maji akitaja vitendo hivyo kuwa kinyume cha sheria.

Alitoa katazo hilo juzi kwenye kikao cha wadau wa maji kilichoandalika na Wakala wa

Majisafi na Usafi wa Mazingira Vi-jijini (RUWASA) cha kukamilisha mwaka kwa ajili ya kujadili utekelezaji wa miradi ya maji wilayani Tarime.

"Haiwezekani mtu akadaiwa bili ya maji ambayo hajayatumia serikali inakemea vitendo hivyo na kama viro wilayani hapa vinatakiwa kuachwa mara moja," alisema Mwaisenye.

Kaimu Meneja wa RUWASA

Wilaya ya Tarime, Mhandisi Mohamed Mtapa, aliishukuru serikali kwa kutoa Sh. bilioni 100 kwa ajili ya kutekeleza miradi ya maji hususani mradi kutoka Ziwa Victoria ambaa utakuwa suluhisho kwa watumiaji maji.

Alisema hatua za utekelezaji wa miradi ya maji katika Wilaya ya Tarime kupitia RUWASA zinarihidisha huku wakiendelea na mazungumza na kampuni ya

usambazaji wa mita za kisasa za maji kwa ajili ya kuanza kazi ya kusambaza mita hizo kwa wateja wao.

Ofisa ufuatiliaji tathmini na mafunzo, Enock Edward kutoka WWF alisema kunahitajika elimu kwa watumiaji maji katika suala la kulinda na kutunza miradi na vyanzo vya maji.

Alisema kupitia WWF wanatoa elimu kwa jamii jinsi ya kulinda

na kutunza mazingira katika vyanzo vya maji kupitia sheria ya mita 60 kuwa badala ya kuka-ta miti wfuge nyuki na kutaja elimu hiyo kusaidia udhibiti wa uharibifu wa vyanzo vya maji.

Diwani wa Kata ya Sirari, Amos-Si Sagara alisema, jamii ijengewe uwezo wa elimu ya matumizi ndani ya mita 60 na mamlaka zinazohusika ziweke bikoni na usimamizi makini.

Nipashe Spotika

WACHEZAJI 8 WENYE UHITAJI MKUBWA KUHAMA JANUARI 12 - 13

NYOTA WANAOOTARAJIWA KUNG'ARA AFCON 2024

ABIDJAN, Ivory Coast

MICHUANO ya 34 ya Kombe la Mataifa ya Afrika (Afcon) itaanza Januari 13, nchini Ivory Coast na kumalizika Februari 11, mwaka huu, jijini Abidjan.

Timu kadhaa za Ligi Kuu ya England zitawakosa nyota wake. Mshambuliaji wa Liverpool, Mohamed Salah, atakuwa na nia ya kuchukua kombe la Afrika baada ya kupita miaka 14.

Makala haya inawatazama wachezaji sita ambao wote wanatarajiwa kung'ara kwenye michuano hiyo.

#1. Mohamed Salah (Misri)

Mwaka 2022, Misri ilipata kipigo mara mbili kutoka kwa Senegal. Kupoteza fainali ya Kombe la Mataifa ya Afrika kisha kukosa nafasi ya kwenda kucheza Kombe la Dunia huko Qatar.

Mechi zote mbili ziliisha kwa mikwaju ya penalti - na Salah hakupata hata nafasi ya kupiga penalti kwenye fainali ya Afcon, kwani ilibidi asipige tena penalti ya tano.

Taji la mwisho la Misri kati ya mataji yake saba lilikuwa mwaka 2010 na Salah anatazamiwa kufanya vema zaidi kuliko Gabon mwaka 2017 na Cameroon mwaka jana.

Salah ameshinda medali nyingi akiwa na Liverpool, lakini mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 31, atakuwa na nia ya kuongeza mabao katika mechii za Kombe la Mataifa ya Afrika ili kujaribu kuwaonzo 'Mafarao' hao kutwaa kombe hilo.

Akiwa bado na ushawishi mkubwa Anfield msimu huu, "Mfalme wa Misri"

atakuwa nahodha wa timu yake dhidi ya Ghana, Cape Verde na Msumbiji katika Kundi B.

#2. Victor Osimhen (Nigeria)

Baada ya kutokuwapo katika kikosi cha 2021 kutokana na kuugua Uviko-19 na majeraha. Je, Mchezaji Bora wa Mwaka wa Afrika ateweza kuisaidia Nigeria kushinda taji lao la kwanza tangu 2013?

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 24, amejidhihirisha kuwa mmoja wa washambuliaji bora zaidi barani Ulaya, akimaliza msimu uliopita kama mfungaji bora wa Serie A na kuisaidia Napoli kutwaa taji lao la kwanza la Ligi ya Italia tangu 1990.

Nigeria, bila Osimhen, iliweza tu kutoka sare katika mechii ya kufuzu Kombe la Dunia 2026 dhidi ya Lesotho na Zimbabwe Novemba. Lakini sasa ana fursa ya kichezea nchi yake kwenye Afcon.

Mchezaji huyo wa zamani wa Lille alikuwa sehemu ya kikosi cha Super Eagles kwenye fainali za 2019, lakini akatolewa baada ya mapumziko - Nigeria iliposhindaa mchuo wa kuwania nafasi ya tatu.

Wababe hao wa Afrika Magharibi wanachuana na Ivory Coast, Equatorial Guinea na Guinea-Bissau katika Kundi A. Kuna tetesi mchezaji huyo atahamia Ligi Kuu England. Je, huu ndio wakati wa Osimhen kujitangaza kwenye anga za kimataifa?

#3. Serhou Guirassy (Guinea)

Mshambuliaji huyu amekuwa na mwanzo mzuri msimu huu akiwa na klabu yake ya Stuttgart, amefunga mabao

15 katika mechii 10 za kwanza kwenye Ligi Kuu Ujeruman, Bundesliga.

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 27, atashiriki Afcon kwa mara ya kwanza baada ya kucheza mechii yake ya kwanza kwa Guinea Machi 2022.

Katika Kundi C, Senegal, bingwa mtetezi na Cameroon, watampa Guirassy wakati mgumu. Nayo Gambia, iliyofuzu kwa mara ya pili, nayo itaonesha ubabe wake.

#4. Mohammed Kudus (Ghana)

Mohammed Kudus alifunga mabao mawili kwa Ghana ilipoilala Korea Kusini kwenye Kombe la Dunia la 2022 nchini Qatar.

Ghana itasafiri hadi Ivory Coast na itapambana ili isiondolewe katika hatua ya makundi kama iliyotokea katika Kombe la Mataifa ya Afrika 2021. Ilimaliza kwa kufungwa (3-2) na Comoro.

'Black Stars' hao wamekosa ushindi katika mechii zao mbili za kwanza za kufuzu Kombe la Dunia la 2026. Katika moja ya mechii hizo ilipoteza tena dhidi ya Comoro.

Kudus alikuwa mfungaji bora wa Ghana wakati wa mechii za kufuzu Kombe la Mataifa ya Afrika, akiwa na mabao matatu. Na uwezo wake katika klabu ya West Ham United umeendelea kukua tangu ajiunge na klabu hiyo ya Ligi Kuu England Agosti.

Alifunga mabao mawili kwenye Kombe la Dunia la 2022. Je, mshambuliaji huyo mwenye umri wa miaka 23, anaweza kuisaidia Ghana kurejea kileleni mwa soka la Afrika, ikitabiliwa na mechii ya kwanza

ngumu dhidi ya Misri?

#5. Issa Kaboré (Burkina Faso)

Beki huyo wa kulia anayeshambulia, alichaguliwa kuwa mchezaji bora chipukizi mwaka 2021 na alivutia macho ya wengi pale Burkina Faso ilipoingia nusu fainali, kabla ya kushindwa na mabingwa Senegal.

Kaboré alijunga na Manchester City akitokea Klabu ya Ubelgiji ya Mechelen mwaka 2020, lakini bado anasubiri mechii yake ya kwanza akiwa na mabingwa hao watetezi wa Ligi Kuu England na Ligi ya Mabingwa Ulaya.

Baada ya kuwa kwa mkopo nchini Ufaransa katika Klabu za Troyes na Marseille, mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 22, sasa anapata ladha ya kucheza Ligi Kuu England akiwa na Luton Town kwa mkopo, ambayo inapambana isishuke daraja.

Burkina Faso itakapokabiliana na Algeria, Mauritania na Angola katika Kundi D, Kaboré, ambaye tayari amecheza mechii nyingi za kimataifa, ana nafasi ya kuonesha uwezo wake ili kujinyakulia nafasi katika timu ya Man City ya Kocha Pep Guardiola msimu ujao.

#6. Azzedine Ounahi (Morocco)

Uchezaji mzuri wa kiungo huyo wakati Morocco ikicheza Kombe la Dunia la 2022 - ulichangia kwa kiasi kikubwa uhamisho wake kwenda Olympique Marseille baada ya mashindano hayo.

Hata hivyo, alipata majeraha Machi akiwa na Morocco. Ounahi hakushiriki katika mechii za kufuzu Kombe la Dunia Novemba.

Kocha Walid Regragui amemjumusha kwenye kikosi baada ya kufanya kazi kubwa hadi nusu fainali ya Kombe la Dunia - wakati Morocco itakapomenyana na Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo, Zambia na Tanzania katika Kundi F.

ISIKUPITE

BAO alilofunga Cristiano Ronaldo juzi wakati Al-Nassr ikishinda 4-1dhidi ya Al-Taawoun kwenye Ligi Kuu Saudi Arabia ni la 54, hivyo linamfanya kuwa mfungaji bora wa mashindano yote kwa klabu na timu ya taifa kwa mwaka 2023, akiwapiku Kylian Mbappe wa PSG na Harry Kane wa Bayern (wenye 52) pamoja na nyota wa Man City, Erling Haaland (50).

 Extra Time

WACHEZAJI 8 WENYE UHITAJI MKUBWA KUHAMA JANUARI

LONDON, England

HAIPENDEZI kuona maisha ya wachezaji yakikwama katika klubu ambayo inaomekana haina mustakabali mzuri kwao, hasa pale wanapojiamini kuwa wana kipaji cha kung'ara kwininge.

Dirisha la uhamisho linawakilisha nafasi kwa wachezaji hawa kukumbusha kila mtu kile wanachoeza na kwa kiwango binafsi zaidi ili waweze kurejea kwenye ubora wao.

Hatuwezi kamwe kujua hasa jinsi mchezaji anajishi kuhusu kazi yake katika timu ambayo haimpi nafasi, lakini ni wazi haiwezi kuwa na afya bora kwa mtazamo wa akili yake.

Januari hi ni wakati wa dirisha dogo la usajili kwa Klubo za Ulaya na hivyo ni wakati pekee kwa wachezaji kutafuta sehemu wanayoweza kurudisha kiwango chao ili wasogee kwenye kilele cha uwezo wao wa juu.

Makala haya inawaangalia wachezaji name ambaobu wanauhitaji mkubwa wa kuondoka wakati huu wa dirisha la hili ya Januari.

#1. Jadon Sancho - Sehemu anayoweza kutua: Borussia Dortmund

Kama kuna mchezaji aliyehitaji sana mabadiliko ya mazingira basi ni winga ya Manchester United, Jadon Sancho, ambaye maisha yake katika klubu hiyo yanaonekana kukamiliha huko Kocha Erik ten Hag akiwa hana mpango naye.

Kurejea kwenye Ligi Kuu ya Ujerumani, Bundesliga, kunaonekana kuwa chaguo linalowezekana zaidi kwa Sancho - hapo awali alilichezea Borussia Dortmund na yuko kwenye orodha yao ya ununusi kwa kurejea katikati ya msimmo huu. Bayer Leverkusen wanaongoza kwenye msimmo wa ligi hiyo pia wameonesha nia, kama vile VfB Stuttgart na RB Leipzig, lakini mshahara mnono wa Mwingereza huyo unawezeku maanisha kurejea BVB ndio hatua pekee inayoweza kana.

#2. Kalvin Phillips - Sehemu anayoweza kutua: Newcastle, Juventus

Kalvin Phillips yuko katika hali sawa na Sancho, tofauti ikiwa ni ukosefu wa taratibu za kinidhamu. Kocha Pep Guardiola amezungumza kuhusia jinsi Phillips anavyofanya mazoezi vizuri na jinsi aliyivo mzuri, lakini hilo halijampa nafasi yoyote pale Manchester City.

Ili mchezaji huyo wa zamani wa Leeds United apate nafasi ya kwenda Euro 2024 na England, lazima acehe tu. Juventus wamefanya mazungumzo na City kuhusu uwerekano wa kumnumua kwa mkopo, lakini Newcastle United pia wanamtaka - hatua ambayo inaweza kumfaa zaidi Phillips.

#3. Noni Madueke - Sehemu anayoweza kutua: Uhamisho wa mkopo EPL

Noni Madueke aliwasili Ligi Kuu England kutoka PSV Eindhoven Januari 2023 kwa dui la pauni millioni 30, akifaa nyayo za Sancho baada ya kurejea Ligi Kuu baada ya kucheza nje ya nchi.

Kwa bahati mbaya, mchanganyiko wa majeraha, kukosa nafasi na mtafaruku wa jumla ndani ya Chelsea umemfanya Madueke kushindwa kufanya vizuri. Alifunga penaltı ya ushindii katika ushindi mdogo dhidi ya Crystal Palace katikati ya wiki iliyopita, lakini nafasi zimekuwa chache chini ya kocha Mauricio Pochettino.

Ingawa Chelsea inaonekana bado kumhitaji, lakini Madueke anahitaji kitu kutokea haraka katika Maisha yake.

#4. Aaron Ramsdale - Sehemu anayoweza kutua: Chelsea, Newcastle United

Kabla ya wiki za mwisho za dirisha la usajili la majira ya joto, isingekuwa jambo la kufikiria kuwa Aaron Ramsdale anaweza kuwa anataka kuondoka Arsenal.

Alicheza nafasi kubwa katika kusukuma mbele nia ya kusaka taji la Ligi Kuu kwa 'Washikabunduki' hao msimmo uliopita - licha ya kufanya makosa machache njiani.

Lakini ujio wa David Raya kutoka Brentford ulimfanya kuwa na nafasi finyu, ingawa Mikel Arteta alidai kwa ujasiri kuwasili kwake hakuashirii mabadiliko. Hakika, Ramsdale nafasi yake

Sporting CP, Ligi Kuu Saudia

Ina maana kwamba Eric Dier huenda hatahama Januari, lakini kuna uwerekano wa kutamani mabadi-liko ya mandhari baada ya kuanguka chini pale Tottenham Hotspur.

Micky van de Ven amejitambulisha kama mshirika mzuri zaidi wa Romero chini ya Kocha Ange Postecoglou, huko Muastralja huyo akiwapa nafasi ya beki wa pembeni Ben Davies na Emerson Royal katika makukumu ya muda.

Hilo linahitimisha sana hali ya Dier, Ligi Kuu ya Saudi Arabia inaonekana kuwa salama kwake baadaye mwakani.

#6. Divock Origi - Sehemu anayoweza kutua: AC Milan, Ligue 1

Kazi ya Divock Origi imekuwa ya kuvutia. Alifanikisha ndoto ya kila mwansasoka, kufunga bao kwenye finalini ya Ligi ya Mabingwa Ulaya kwa Liverpool wakati walibeba taji hilo, lakini ametumia muda mwingu sana kwenye benchi kwa mchezaji ambaye amethibitishwa kuwa na ujuzi wa kufunga mabao.

Watu wengi watakuwa warnesahab kwamba Origi yuko Nottingham Forest, baada ya kuhamma kwa mkopo msimmo wa majira ya joto, na kuna uwerekano mkubwa kwamba dili hilo litakatizwa Januari ili kumrudisha Milan.

#7. Ferran Torres - Sehemu inayowezekana kutua: Arsenal

Ukitazama kwa haraka dakika za Ferran Torres pale Barcelona na unawezekana kufikiria ni kweli anahitaji kuondoka Katalunya? Jibu ni ndio, Mhispania huyo anahitaji hiyo.

Barca wamebarikiwa kuwa na chaguo pana na amekuwa akicheza kikosi cha kwanza mara kwa mara, ni wazi kwamba hana nafasi katika timu hiyo. Kuibuka kwa Lamine Yamal kumefanya mambu kuwa magamu zaidi na Torres anaonekana kuwa zaidi ya kigingi cha mraba katika chaguo la shimo la duara, akizuifiwa walakti mambo mengine hayafanyiki.

Tena, kuondoka Januari kunawezekana kusitimie - ana uzoefu wa kufanya hivyo siku za nyuma - na inabaki kuona kama Arsenal inayomtaka kwa muda mrefu itawezekana kumsajili.

#8. Malang Sarr - Sehemu anayoweza kutua: OGC Nice

Aliyefichia kwenye korido za Stamford Bridge ni Malang Sarr - mchezaji aliyeiwakilisha Ufaransa katika kila ngazi ya vijana.

Kuwasili mwaka 2020 kutoka OGC Nice, beki huyo wa kati kwa sasa mwene nafasi wa miaka 24, hajahawi kupewa nafasi Chelsea na itawashangaza wengine kujua kwamba bado yumo kwenye vitabu ya kukusanya mshahara wake.

Porto na Monaco walimatumia Sarr kwa mkopo siku za nyuma, lakini hakuweza kuwashawishi kufanya mambo kuwa ya kudumu. Klabu ya zamani ya Nice inaweza kuwa na nia.

Nukuu

"Hakuna timu inayoweza kukabiliana na majeurihi wengi," **Kocha wa Manchester United, Erik ten Hag**, baada ya juzi kukubali kipigo cha mabao 2-1 kutoka kwa Nottingham Forest

"Hatuko juu, lakini sikutaria hilo kuto-kana na matokeo tuliyopata. Mbali na michezo miwili au mitatu, tulicheza vizuri sani bila matokeo ambayo labda tulis-tahili - lakini kwenye soka kile unachostahili hakihesabiki, ni biashara na lazima ushinde michezo - ne haapa tulifanya hiyo," **Kocha wa Manchester City, Pep Guardiola**, baada ya ushindi wa mabao 2-0 juzi dhidi ya Sheffield United.

"Tutachukulia kila mchezo kama fainali," **Kocha wa Timu ya Taifa ya Misri, Mreno Rui Vitoria** kuelekea fainali za Mataifa ya Afrika, AFCON.

KIBU DENIS

WACHEZAJI WA5 LIGI KUU WALIORUDI KWENYE UBORA

Na Adam Fungamwango

KAMA utakuwa mfuatiliaji wa mechii za Ligi Kuu Tanzania Bara misimu ya nyuma pamoja na viwango vya wachezaji, utagundua baadhi yao msimu huu wamerejea kwenye viwango vyao vilivyozeleka.

Tena wengine wako kwenye viwango vya juu zaidi kuliko hata walivyoziwa navyo mwanzo. Baadhi ya wachezaji walionekana kushuka viwango kiasi cha kuanza kubewza na mashabiki wa soka, huku wachambuzi wakitabiri kuwa wanawenza kuoneshewa mlango wa kutokea.

Hata hiyo, mpaka kufikia raundi ya 14 ya Ligi Kuu, baadhi ya wachezaji wameonekana kurejea kwenye viwango vyao ambavyo vilishuka kwa sababu mbalimbali, lakini kwa sasa hawashikiki, wapo juu kama moto wa kifupi.

Katika makala haya, tunakuletea wachezaji watano ambaa walionekana kushuka na kupoteza namba zao lakini sasa warejesha kila kitu...

1. Stephane Aziz Ki - Yanga

Ndiye mchezaji aliyesajiliwa na kumbalishwa kwa mbwembwe nyingi msimu uliopita. Alitambulishwa usiku wa manane na klubu yake ya Yanga, ikidaiwa kuwa ulikuwa ni usajili wa pesa nyngi uliovunru rekodi.

Muivorian huyo, alianza ligi kwa moto mkali, lakini pamoja na debe kub-

wa alilopigwa, baadaye alianza kuonekana mchezaji wa kawaida kiasi cha kila mmoja kuanza kubeba na kudhani huenda msimu huu asingekuwapo kwenye timu yake.

Kocha aliyejita, Nasreddine Nabi alianza kumweka nje kwenye baadhi ya mechii na akawa anaingia akitokea benchini.

Si kwamba alikuwa mbaya sana, lakini hakuwa na mwendelezo sahihi wa kiwango chake kwani alikuwa 'majji kupwa, maji kujaa.'

Pamoja na kwamba alifunga mabao tisa kwenye Ligi Kuu, lakini kwa jinsi aliyokuwa anaimbwaa, bado hata baadhi ya Wanayanga hawakuridhika.

Msimu huu amekuwa kwenye kiwango cha hali ya juu na sasa ndiye watu wanatambua kwa nini alitambulishwa usiku wa manane.

Ndiye mhimili mkubwa kwa Yanga kwa sasa, akiwa ameshapachika mabao 10 na 'assist' mbili, wakati ligi ikiwa kwenye raundi ya 14, ikibaki mechii moja imalize mzunguko wa kwanza, lakini timu yake ikiwa ndiyo kwanza imechesa mechii II tu. Kwa sasa anaongozza katika orodha ya wapachika mabao Ligi Kuu, manane akifunga kwa mguu wa kushoto na mawili mguu wa kulia.

2. Kibu Denis - Simba

Ni msimu uliopita tu ambapo hakuwa mwanachama na shabiki wa Simba aliyejita akitaka Kibu Denis abakie klabuni hapo. Baada ya kumalizika kwa Ligi Kuu msimu wa 2021/22, kila mmoja

alidhani angepelekwa kwa mkopo sehemu yoyote ile.

Kwa kudra za Mwenyezi Mungu tu, akabaki kikosini licha ya kelele nyingi za kutaka aachwe. Alikiwasha kisawsawa akiwa kwenye Klabu za Geita Gold na Mbeya City kiasi cha kuitwa Timu ya Taifa, Taifa Stars baada ya kuperwa uraia.

Mambo yalibadilika alipojingga na Klabu ya Simba 2021 ambapo aling'ara kwenye mechii za mwanzo tu, baada ya hapo ikawa hadithi ya kusikitisha.

Kocha Mkuu Roberto Oliveira 'alichekesha walionuna', alipojingga na kikosi cha Simba nchini Uturuki na kusema mchezaji aliomkosha kiasi cha kumpa zawadi ni Kibu. Si mashabiki wa soka, hata Wanasiimba wenye kiumbe walimshangaa kocha wao.

Panapo ukweli uongo hujitenga, hivi tunapozungumza Kibu ndiye mchezaji anayependwa zaidi na mashabiki wa Simba kuliko yeyote yule. Hafungi sana mabao, lakini tangu msimu uliopita hadi huu, ndiye mchezaji anayechenza kwa kujituma zaidi kuliko mwininge kwenye kikosi hicho, alionekana kuwa na utimamu wa mwili wa hali ya juu kuliko wote, na mwenye kuiapambania nembo ya klubu kiasi cha sasa kuonekana kuwa mfano kwa wengine.

Anakimbia, anakaba, hampishi mtu, na ndiye mchezaji ambaye akichukua mpira anapasua ngome na kulitafuta lango, badala ya kutoa pasi za pembeni. Amehusika katika mabao mengi ya Simba, ambapo kama siyo 'assist', basi shambulizi litakuwa lilianzia kwake.

3. Fei Toto - Azam

Mgogoro wake na klubu yake ya zamani, Yanga ulimfanya asiwe uwani kwa muda mrefu.

Kabla ya hapo, Feisal Salum 'Fei Toto', alikuwa ni mmoja wa wachezaji tegemeo ambaa walikuwa na uwezo wa kuamua mechii yoyote ngumu, aki-kupwa mabao anayoyafunga kwenye

mazingira magumu.

Kwa msaada mkubwa wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Muungano, Dk. Samia Suluhu Hassan, Fei Toto alirejea uwanjani, lakini safari hii akiwa na jezi ya Azam FC mwanzoni mwa msimu huu.

Awalii, alionekana kuzidi mwili, kiasi cha kuonekana kama anacheza kizembezembe hivi, lakini kadri muda uliyoyozidi alionekana kurejea kwenye kiwango chake kiasi haikushangaza kuitwa Taifa Stars.

Na si hiyo tu, ameanza kuweka rekodi ambazo hajawahi kuziweka huko nyuma, hivyo kiwango chake cha msimu huu kimezidi hata aliyokuwa huko nyuma kitakwimu.

Ameshapachika mabao manane mpaaka sasa kwenye Ligi Kuu kabla ya mzunguko wa kwanza kumalizika, akiwa na 'assist' nne.

Fei Toto anaongoza kwa kusaidia jumla ya mabao 12 kwenye kikosi cha Azam, akiwa sawa na Aziz Ki wa Yanga.

4. Waziri Junior - KMC

Ligi Kuu ya msimu wa 2019/20 wakati straika Mnyarwanda Meddie Kagere aktitwa Kiatu cha Dhahabu na mabao yake 22, Waziri Junior alishika nafasi ya pili akimaliza msimu huo na mabao yake 14 akiwa na Klabu ya Mbao FC.

Baada ya msimu kumalizika, Yanga ilimda mchezaji huyo ikiwa na matumaini ya kumuona akiendelea kuuwashaa moto kama aliyofanya.

Haikuwa hivyo, kiwango chake kilipromoka ghafla na kufunga bao moja tu msimu wa 2020/21.

Ni mmoja wa wachezaji ambaa anawenza kucheza msimu mmoja vizuri, halafu akauangusha msimu ujao, kwani 2017 alikuwa Toto African akauwashaa kweli kweli hadi akasajiliwa na Azam FC msimu wa 2017/18, lakini hakuonesha makali, akatimka Biashara United ambaa kono hakuwa na msimu mzuri 2018/19, kabla kwenda Mbao FC na akawa kwenye kiwango cha juu msimu wa 2019/20 ambapo Yanga ilimuona.

Msimu huu, straika huyo mzawa ame-kuja kivingine. Ana mabao saba mpaka sasa ambapo ligi ipo kwenye raundi ya 14, akiichezea Klabu ya KMC.

Ndiye aliyejunga mabao yote mawili dhidi ya Simba na kuiongoza timu yake ya KMC kutoka sare ya 2-2.

5. Prince Dube - Azam

Kesi yake huyu staa ni majeraha tu. Kuna wakati anakuja juu, lakini aktioneshwa anakaa nje kwa muda na hata anaporejea hawi kwenye kiwango chake cha kawaida hadi baada ya muda fulani. Ndiyo maana kuna wakati amekeuwa hay-upo kwenye kiwango bora na nyakati nyininge anakuba tishio kwenye ligi.

Mzimbabwae huyo, hajawahi kuwa tishio sana kwenye kinyang'anyiro cha ufun-gaji bora kutokana na kutomaliza msimu bila kuumia, lakini kipindi anachokuwa kwenye ubora ni mmoja katika mastraika hatari nchini.

Msimu huu ameonekana kuwa kwenye ubora wa hali ya juu kuliko uliopita, akiwa ameshapachika mabao sita.

Kama hatoumia kama inavyokuwa, basi msimu huu ni mshindani mkubwa katika kuwanzia Kiatu cha Dhahabu.

HADII sasa msimu huu, Manchester United imepoteza michezo mingi (14) kuliko walivoshinda (12) katika mashindano yote. Lakini ni mwaka 1930 (28), 1972 (25) na 1921 (24) tu ndio walipoteza michezo mingi zaidi katika mwaka wa kalenda kuliko vipigo 21 walivopata mwaka 2023.

Huduma za afya zaimarika

Na Paul Mabeja, DODOMA

MGANGA Mkuu wa Mkoa wa Dodoma, Dk. Bestie Magoma, amesema hali ya upatikanaji huduma bora za afya mkoani hapa imeendelea kuimarike baada ya kuongezeka kwa vituo vya afya.

Akizungumza jijini hapa wakati wa Kikao cha Kamati ya Ushauri ya Mkoa, Dk. Magoma, alisema hali hiyo imetokana na kuongezeka kwa vituo vya kutolea huduma za afya kutoka 429 mwaka 2021 hadi kufikia 545 Novemba mwaka huu.

Alisema idadi ya vituo ambavyo vimeanzishwa kwa ajili ya kutoa huduma za upasuaji wa dharura katika mkoa ni 47 kwa hospitali 14 na vituo vya afya 33.

Katika eneo la huduma za uchunguzi wa magonjwa, Dk. Magoma alisema zimeendelea kuimarike hivyo kupunguza rufani za kiuchunguzi kwa wagonjwa.

"Na hii imetokana na kusimikwa kwa mashine za kisasa za uchunguzi," alisema.

Alisema mkoaa umeweza kufikia lengo la asilimia 124 kwa utoaji wa chanjo tatu muhimu kwa watoto chini ya miaka mitano.

Alisema pia mkoaa unatekeleza mikakati inayolenga kuongeza upatikanaji wa dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi vya maabaraka katika vituo vya afya na kuongeza upatikanaji wa dawa kufikia asilimia 91 hadi Novemba mwaka huu.

Kwa mujibu wa Dk. Magoma, kumekuwa na ongezeko la bajeti iliyotolewa na Serikali Kuu ya ununuzi wa bidhaa za afya kupitia Bohari ya Dawa Kanda ya Dodoma hadi kufikia Shilingi bilioni 18,772 kwa mwaka wa fedha 2022/23.

Alisema katika kipindi cha Julai hadi Novemba mwaka huu, bidhaa zenyenye thamani ya shilingi bilioni 2,549 zimesambazwa katika halmashauri huku mkoaa ukipokea shilingi bilioni 5.1 kuitupita halmashauri kwa ajili ya ununuzi wa vifaa tiba katika zahanati, vituo vya afya na baadhi ya hospitali za wilaya kwa ajili ya utekelezaji wa bajeti ya mwaka 2023/24.

Katika eneo la huduma za uchunguzi wa magonjwa, Dk. Magoma alisema zimeendelea kuimarike hivyo kupunguza rufani za kiuchunguzi kwa wagonjwa.

Wafanyakazi walala nje ya ofisi ya RC Dodoma

Na Ibrahim Joseph,
DODOMA

ZALI ya wafanyakazi 50 wa Kampuni ya Ujenzi ya Judex Contractors Ltd wamelala nje ya ofisi ya Mkuu wa Mkoa wa Dodoma kwa lengo la kumshinikiza mwajiri wao kulipa Shilingi milioni 39 baada ya kuchimba mitaro katika mradi wa maji Wilaya ya Chamwino.

Akizungumza kwa niaba ya wenzake, Emmanuel Joseph alisema kuwa kutoptaka na ku-

tolipwa stahiki zao kwa wakati wanakabilwa na hali ngumu ya maisha baada ya kufukuzwa kwenye nyumba waliyokuwa wakiishi iliyopo Kijiji cha Haneti unakotekeleza mradi huo.

Joseph alisema tangu kuanza kwa mradi huo, walipwa Shilingi milioni 11 na kwa sasa wanadai kiasi hicho cha Shilingi milioni 39 baada ya kazi hiyo kukamilika tangu Desemba Mosi mwaka jana.

Alisema walianza kuchimba mtaro kwenye mradi huo wa

maji katika Kijiji cha Haneti Oktoba 23, mwaka jana.

Joseph alisema mapatano yao ilikuwa ni kuchimba mtarorita moja kwa Shilingi 1,500 na kwamba walichimba kilomita 25 kwa thamani ya Shilingi milioni 50.

Mkurungenzi wa Judex Contractors Ltd, Judith Ondunda, akiongea kwa njia ya simu, alithibitisha kudaiwa kiasi hicho cha fedha na wafanyakazi hao.

Judith alisema kutoptaka na kazi iliyofanyika Wakala wa Majisafi na Usafi wa Mazingira

Vijijini (RUWASA) walitakiwa kumlipa Shilingi milioni 80 hadi atakapotandaza mabomba.

Alisema kwa sasa yupo kwenye mchakato wa kutafuta fedha za kununulia mabomba hayo na kuwalipa wafanyakazi hao.

Alisema aliwalipa Shilingi milioni tano hivi karibuni kama nauli na kuwaomba warudi nyumbani na kuahidi kuwa atawatumia stahiki zao kila moja kwa sababu ana mawasiliano yao ya simu.

Mkuu wa Mkoa wa Mara, Said Mtanda (wa pili kushoto), akizungumza na waandishi wa habari mjini Musoma mwisihoni mwa wiki na kuwataka watumishi wa umma kutoptaka Kikwazo cha utoaji wa taarifa kwa vyombo vya habari.

PICHA: MPIGAPICHA WETU

Wazazi watangaziwa kiama

Na Ibrahim Joseph,
KONGWA

WAZAZI wilayani hapa wameagizwa kuwapeleka watoto wao wanaostahili kuanza darasa la kwanza na wale waliochaguliwa kuijingga kidato cha kwanza kwa msimu wa masomo wa mwaka huu wa 2024, lasivo watakatamatwa na kufikishwa mahakamani.

Kauli hiyo ilitolewa jana na Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Kongwa mkoani Dodoma, Dk. Omari Nkulo, wakati akizungumza na waandishi wa habari ofisi ni kwake wilayani hapa.

Dk. Nkulo alisema wazazi hao wanatakiwa kuhakikisha wanawaandaa watoto wao wanaostakiwa kuanza masomo

kabla ya shule kufunguliwa Januari 8, mwaka huu.

Alisema baada ya shule kufunguliwa watafanya msako kwa kupita nyumba hadi nyumba kwa lengo la kujiridhisha kama watoto wote wamepeleka shule.

Dk. Nkulo alionya kuwa wazazi watakaokaidi agizo hilo la Serikali la kuwapeleka watoto wao shule watachukuliwa hatua za kisheria ikiwamo kumatwa na kufikishwa mahakamani kujibu mashtaka.

Aliyatata baadhi ya maandalizi wanayostahili watoto hao kuwa ni pamoa na wazazi kuwanunulia viatu, vitabu, madaftari, sare na kwa wanafunzi wa bweni wa sekondari vifaa vyote ambayo wameelekezwa kwenye fomu.

Alisema uongozi wa hal-mashauri hiyo kwa kushirikiana na Waratibu Elimu Kata, Wenyevitwa Serikali za Mitaa wanaendelea kupita nyumba hadi nyumba kuwaandikisha watoto wenye umri wa kuanza darasa la kwanza kwa shule za msingi.

Alisema matarajio yao ni kuandikisha zaidi ya watoto 14,303 kwa darasa la awali na la kwanza 13,931.

Vilevile alitangaza kiama kwa wazazi wenye wanafunzi watoro kuwa nao watachukuliwa hatua za kisheria kwa kuwaachaa wanakaa nyumbani bila ya kwenda shule.

"Agizo hili linaenda sambamba na wanafunzi waliochaguliwa kuijingga na kidato cha kwanza mwaka huu kwa

kuwa nao wanatakiwa kuan-daliwa mapemba ili kufika wakati kwenye shule walizopangiwa," alisema na kusisitiza kuwa.

"Siku ya kufunga shule wanafunzi wote wanatakiwa kuri-poti bila kuchelewa na kama kuna tatizo litashughulikiwa baada ya mwanafunzi kuripoti shulenii."

Akizungumzia kuhusu maeneo ya wafugaji, alisema wamefanya mikutano ya kuwae-limisha umuhimu wa elimu na wameanza kuandikisha watoto bila kipingamizi.

Dk. Nkulo alisema serikali ya awamu ya sita imejenga shule kila mahali, hivyo hakuna kisingizio cha umbali wa shule kutoptaka kwenye maeneo wana-koishi wanafunzi hadi shulenii.

Magereza yaagizwa kukarabati Chuo Kiwira

Na Nebart Msokwa,
RUNGWE

SERIKALI imeliagiza Jeshi la Magereza nchini kutenaga fedha katika mwaka ujao wa fedha kwa ajili ya ukarabati wa miundombinu ya Chuo cha Magereza Kiwira, wilayani Rungwe ili kiendane na hadhi ya chuo.

Aidha, jeshi hilo limeagizwa kutenga fedha kwa ajili ya ukarabati wa miundombinu ya Shule ya Msingi Chuo cha Magereza Kiwira iliyopo ndani ya eneo la chuo ambayo asilimia kubwa ya wanafunzi ni watoto wa maaskari.

Agizo hilo lilitolewa mwishoni mwa wiki na Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi, Jumanne Sagi-

ni, alipokuwa anafunga mafunzo ya awali ya askari 734 wa jeshi hilo kuwa chuo hicho ni muhimu kwa taifa.

Alisema baada ya fedha kuitakana ukarabati unatakiwa kuanza mapema na atahakikisha anaafuatilia utekelezaji wa maagizo hayo ili chuo hicho ambacho ni pekee cha mafunzo ya awali nchini kiwe na hadhi inay-ordhisha.

"Kama Mungu atajaalia nien-delee kuwa katika wizara hii, nitakuja mwishoni mwa mwaka 2024 kuja kukagua utekelezaji wa maagizo haya, chuo hiki ni muhimu sana kwa taifa letu, lakin pia ile shule ndiyo inayotfundishia watoto wetu hapa," alisema Waziri Sagini.

Kuhusu askari waliohitimu

mafunzo, aliwataka kwenda kufanya kazi kwa weledi kwenye maeneo watakayopangiwa ili walisaide taifa kupata maendeleo. Aliwataka kuzingatia miiko ya kazi yao watakapokuwa wanatekeleza majukumu ili kuepuka kufanya makosa yatakayowasababishia matatizo na watu wengine.

Akitoa taarifa ya chuo hicho, Kamishna Jenerali wa Magereza nchini (CGP), Mzee Ramadhan Nyamka, alisema wanakusudia kufifanyia ukarabati vyuo vyote vya Magereza nchini ili viwe katika hali nzuri na inaoendana na umuhimu wa jeshi hilo.

Alisema miundombinu ya vyuo vyote vya jeshi hilo viko katika hali isiyoridhisha na kutegemea kuanza ukarabati ka-

tika bajeti ya mwaka wa fedha 2024/2025.

Alisema miundombinu ya vyuo inakabiliwa na matatizo mengine madogo ambayo wanayatatu kulingana na upatikanaji wa fedha.

"Tunataka kuvikarabati vyuo vyetu vyote ili askari wetu wapate mafunzo katika mazingira ambayo yanardhisha, tutafanya ukarabati huu kulingana na upatikanaji wa fedha utakavyokuwa," alisema CGP Nyamka.

Mkuu wa Chuo cha Magereza Kiwira, Kamishna Msaidizi wa Magereza (ACP), Fredrick Wambura, alisema askari waliohitimu mafunzo hayo ya awali wamepatiwa maarifa mbalimbali yanayohusu kazi yao.

Alisema kati ya askari hao 734

waliohitimu mafunzo, 526 ni wa wanaume na wa kike ni 228 na wahitimmo wote wamepata maarifa yanayofanana.

Wahitimmo hao walijifunza sheria na kanuni mbalimbali zinazohusu kazi hiyo na walionyesha umahiri wa kujifunza kwa nadharia na vitendo.

Baadhi ya wahitimmo walihidi kwenda kufanya kazi kwa weledi hasa katika kutekeleza jukumu lao la kurekebisha tabia za watu wanaokuwa wametenda makosa.

Mmoja wa wahitimmo hao, Janeth Sinda alisema kwenye mafunzo hayo walifundishwa misingi mbalimbali ya kazi hiyo na kwamba watahakikisha wana-timiza majukumu kwa kuzingatia misingi hiyo pamoa na kusima-mia viapo.

Anaswa akitaka kusafirisha bangi kutoka Malawi

Na Nebart Msokwa, MBEYA

JESHI la Polisi mkoani Mbeya, linamshikilia Kelvin Amanyisye, mkazi wa Lubele, Wilaya ya Kyela mkoani humo kwa tuhuma za kukutuwa na bangi akitaka kusafirisha kwenda jijini Dar es Salaam.

Kamanda wa Polisi wa Mkoa wa Mbeya, Kamishna Msaidizi wa Polisi, Benjamin Kuzaga, aliyasema hayo juzi alipo-zungumza na waandishi wa habari kuhusu operesheni mbalimbali zinazofanywa na jeshi hilo kwenye maeneo mbalimbali.

Alisema kijana huyo alikamatwa akivusha bangi hiyo yenye uzito wa gramu 13 kutoka nchi jirani ya Malawi kupitia kipenyo kisicho rasmi kitwacho Boda ya zamani.

Alisema kijana huyo alikuwa amehifadhi bangi hiyo kwenye mifuko ya plastiki aina ya Rambo kisha kuiweka kwenye begi kubwa kwa nia ya kusafirisha kwa njia ya basi.

"Alikuwa amepakia kwenye pikipiki na alikuwa anapeleka kwenye stendi ya mabasi ya Kyela ili apakie kwenye basi kuelekea jijini Dar es Salaam," alisema Kamanda Kuzaga.

Alisema wanaendelea kumhoji kijana huyo kwa ajili ya kupata taarifa zaidi kuhusu biashara hiyo ikiwamo kuwabaini watu wengine wanaoshirikiana naye.

Alisema baada ya kukamili-sha upelelezi wataendelea na hatua zingine ikiwamo kumfikisha mtuhumiwa mahakamani huko akiwataka vijana kufanya kazi halali na kuachana na biashara haramu ya dawa za kulevyia.

Aliitaka jamii kuendelea kushirikiana na jeshi hilo kuto-komeza biashara ya dawa hizo kwa kutoa taarifa za siri kuhusu watu wanaozuza akisisitiza kuwa zina madhara makubwa.

Mafundi wanaojenga barabara ya njia nne yenye urefu wa kilomita 29 kutoka Nsalaga jijini Mbeya kwenda Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Songwe, wakiendelea na ujenzi wa mtaro katika eneo la Mwakapangala, Mji wa Mbalizi mwishoni mwa wiki. **PICHA: NEBART MSOKWA**

WanaKyela watoa msaada kwa wenyewe ualbino

Na Grace Mwakalinga,
KYELA

UMOJA wa wazawa wa Wilaya ya Kyela, mkoani Mbeya, waishio ndani na nje ya wilaya hiyo (Kyela Ibasa Festival), wameota msaada wa mafuta ya kupaka na miwani kwa watu wenye ualbino.

Msaada huo ulikabidhiwa juzi na Mwenyekiti wa Kamati ya Jamii, Vanessa Nyesyenge kwa niaba ya Wanaibasa amba kwa umoja wao walichangishana fedha kwa ajili ya kuisaidia jamii ya wilaya yao ikiwa ni utaratibu waliojiweka kila inapofika mwisho wa mwaka kusaidia sekta ya afya, elimu, kuenzi utamaduni kwa kuan-daa ngoma za asili na kutembelea vivutio vya utalii ikiwamo

fukwe ya Matema Beach.

Watu 35 wenye ualbino wali-patiwa mafuta maalum kwa ajili ya kuwasaidia kuwakinga na ngozi pamoja na miwani kwa wale wenye matatizo ya macho amba wanapimwa na kupatiwa.

Akipokea msaada huo, Mwenyekiti wa Chama cha Watu wenye Ualbino Wilaya ya Kyela, Bwigane Mwamasangula, alisema walikuwa wanakabiliwa na tatizo kubwa la ngozi kwa sababu ya kukosa mafuta hasa kipindi hiki cha jua kwa sababu ya kukosa fedha ya kununua bidhaa hiyo.

Alisema yatawasaidia kulinda na kutunza ngozi zao pamoja na miwani waliyope-wa, lakini aliuomba umoja huo kuendelea kuwasaidia kwa

sababu hawana fedha za kudumu gharama za mafuta hayo ambayo alidai yanauzwa kwa bei ghali.

"Tunawashukuru sana Ibas-a kwa msaada huu hakika mnarudisha fadhila nyumbani, kutokana na hali zetu dunitumeshindwa kabisa kumudu gharama za ununuzi wa mafuta ya kulinda ngozi zetu wilaya yetu ni ya joto na jua kali kwa hali zetu tunajikuta tunapata mateso sambamba na miwani asilimia kubwa sisi macho yetu yanashida hivyo miwani mliotupatia itatusaidia sana, tunaomba mwendelee kutukumbuka," alisema Mwama-sangula.

Katika hatua nyingine Kyela Ibasa imetua msaada wa vifaa tiba, vitendanishi, mafuta na miwani kwa ajili ya watu wenye ualbino pamoja na sekta ya elimu kwa kununua vitabu ya masomo mbalimbali kusaidia watoto wanaosoma Shule ya Sekondari Njisi.

20 kwa ajili ya Zahanati ya Njisi kwa ajili ya kusaidia upatikanaji bora wa huduma za matatibu.

Mganga Mfawidhi wa Zahanati ya Njisi, Johnson Mganyizi, alisema msaada huo utasaidia kuondoa tazito ya uhaba wa vifaa tiba ambavyo licha ya serikali kuvinunua lakini mahitaji yamekuwa makubwa kutokana na kituo hicho kuhudumia idadi kubwa ya wananchi.

Sh. milioni 4.9 zilitolewa na Kyela Ibasa kwa ajili ya kusaidia jamii katika sekta ya afya ambapo walitoa mashuka, vifaa tiba, vitendanishi, mafuta na miwani kwa ajili ya watu wenye ualbino pamoja na sekta ya elimu kwa kununua vitabu ya masomo mbalimbali kusaidia watoto wanaosoma Shule ya Sekondari Njisi.

HABARI ZANZIBAR

SMZ inavyoandaa vijana kupata ajira

Na Mwandishi Wetu

MAKAMU wa Kwanza wa Rais, Othman Masoud Othman, amesema Serikali ya Mapinduzi Zanzibar (SMZ) inafanya juhudu kuwaandaa vijana kielimu kwa lengo la kuimarisha uchumi nchini na kukabiliana na ushindani katika soko la ajira duniani.

Othman aliyasema hayo juzi wakati akiweka jiwe la msingi la ujenzi wa jengo la shule ya sekondari ya ghorofa katika Kijiji cha Kojani Wilaya ya Wete Mkao wa Kaskazini Pemba utakaogharimu zaidi ya Shilingi bilioni 3.3 pamoa na samani.

Alisema SMZ imeweka kipaumbile suala la elimu kwa maendeleo ya nchi kwa kuwa bila elimu hakuna maendeleo katika taifa lolote duniani.

Alisema pia inatekeleza mpanago mkubwa wa mageuzi ya elimu ili kuwe na nafasi ya kutosha kwa vijana kusoma katika mazingira ya kuvutia.

Alisema kupitia mpango wa mageuzi ya elimu, SMZ inakusidua kuanza majaribio ya utekelezaji wa mtaala mpya wa sekondari ili kuimarisha ujuzi wa vijana kulingana na soko la ajira duniani.

Alisema ni vema serikali na wazazi kushirikiana kuwaandaa vijana kwa elimu kulingana na maarifa ya ajira katika soko lolote duniani kwa kuwa ina msukumo mkubwa na nchi nyinji ambazo zina mazingira kama ya Zanzibar.

Alisema kuna dhana kuwa vijana wameandaliiwa kufanya kazi katika taasisi kupitia ushindani wa kidunia.

Hata hivyo, Othman alisema ufanisi wa jitihada hizo katika utoaji wa elimu bora nchini, kutategemea ushirikiano kutoka kwa wazazi wa kubeba jukumu lao la kufuatilia vijana wao.

Mkuu wa Mkoa wa Kaskazini Pemba, Salama Mbarouk Khatib, alisema wanafarijika na jitihada za serikali kuongeza majengo ya ghorofa katika kuimarisha sekta ya elimu nchini.

Katibu Mkuu wa Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali, Khamis Abdalla Said, alisema ujenzi wa majengo mapya ya shule ni jitihada za serikali za kuboresha elimu kupitia mifundombinu ya madarasa na maabara za kisasa.

Ufaulu mitihani darasa la nne, saba wapanda Z'bar

Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR

BARAZA la Mitihani Zanzibar limetangaza matokeo ya mitihani ya taifa ya darasa la nne na saba kwa mwaka huu yakionyesha ufaulu umepanda kwa asilimia 1.69 ikilinganishwa na wa asilimia 89.66 wa mwaka jana.

Akitangaza matokeo hayo jana kwa waandishi wa habari katika ofisi za Wizara ya Elimu zilizopo Mazizini visiwani hapa, Mkurugenzi wa baraza hilo, Othman Omar Othman, alisema katika matokeo hayo watahiniwa 233 wenye ma-

hitaji maalum wamefaulu, wakiwamo wasioona wawili, uoni hafifu 56, wa kusikia 19, viungo 12, akili 14 na mchanganyiko 30.

"Watahiniwa wote wenye ulemavu waliosajiliwa kufanya mitihani ni 238 kati yao wasiona wanne, uoni haffu 93, viziwi 36, wenye ulemavu wa akili 68, walemapu wa viungo 16 na ulemavu mchanganyiko 21," alisema.

Kwa mujibu wa Othman, Somo la Sayansi na Teknolojia lina asilimia kubwa 95.40 ya waliofaulu, likifuaatiwa na Dini na Kiarabu 91.68, Kiswahili 76.28, Kiingereza 75.41 na Hisabati 73.70.

Alisema jumla ya watahiniwa 44,726 wa darasa la saba walisa jiliwa kufanya mitihani hiyo, kati yao, wavulana ni 21,465 sawa na asilimia 47.99 na wasichana 23,261 sawa na asilimia 52.01, waliofanya mitihani hiyo ni asilimia 97.42.

Alisema watahiniwa 41,396 sawa na asilimia 95.00 kati ya 43,574 walifanya mitihani hiyo, wamefaulu kwa daraja la A,B,C,D na watahiniwa 2,178 sawa na asilimia 5.00 wamepata daraja F.

"Ufaulu huu umepanda kwa asilimia 8.58 ikilinganishwa na ufaulu wa asilimia 86.42 kwa mwaka 2022," alisema mkurugenzi huyo.

Hata hivyo, alisema watahiniwa 308 wamefaulu vipaji maalum kwa kupata alama daraja A, watahiniwa 6,358 wa michepoo wamepata daraja B na 17,183 daraja C.

Alisema katika mwaka huu wa 2023 Somo la Ubunifu na Sanaa na Michezo lina ufaulu mzuri kwa kuwa na asilimia kubwa 99.86 ya watahiniwa waliofaulu huku la hisabati liki-pata ufaulu mdogo wa asilimia 50.10.

"Katika mtihani huu, wanatahiniwa 2,356 sawa na asilimia 4.02 hawakufanya mitihani kwa sababu mbalimbali, ikiwamoto ugonjwa kati yao, wavulana 1,618 na wasichana 738.

Baadhi ya Vijana wa Chama Cha Mapinduzi wakishiriki ujenzi wa nyumba ya kitega uchumi cha UVCCM Mkuu wa Kaskazini Pemba. **PICHA: IS-HAKA OMAR**

Maofisa vikosi vya ulinzi kuboreshewa mazingira

Na Mwandishi Wetu

SERIKALI ya Zanzibar (SMZ) imetangaza mpango wake wa kuendelea kuweka mazingira mazuri kwa maofisa na wapiganaji wa vikosi vya ulinzi na usalama visiwani hapa ili kufikia malengo ya Mapinduzi ya mwa-ka 1964.

Mpango huo ultangazwa jana na Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar, Hemed Suleiman Abdulla, wakati akifungua jengo la

ofisi ya utawala ya Kikosi cha Kuza Majengo Zanzibar (KMKM) Kamandi ya Kusini Unguja lililopo eneo la Ungu Ukuu Wilaya ya Kati.

Akizungumza katika hafla hiyo ambayo ni mwendelezo wa shamrashamra za Maadhimisho ya Miaka 60 ya Mapinduzi ya Zanzibar, Abdulla, alisema SMZ itaendelea kuimarisha miundombinu kwa vikosi vya ulinzi na usalama KMKM ili kuendana na mabadi-

liko yanayoendelea kutokea duniani na kuwajengea uwezo na utayari wa ulinzi raia na mali zao.

Alisema dhana ya Mapinduzi ni kuwalettea maendeleo wananchi visiwani hapa bila ya ubagazi, kuimarisha ulinzi wa nchi, rai ana mali zao na taasisi za serikali na wafanyakazi wafanye kazi kwa ufanisi.

Alikitaka KMKM kutunza jengo hilo na kutumika kwa malengo yaliyokusudiwa na serikali, viongozi kuwajibika, kutenda

haki kwa kulinda raia na mali zao na kuhakikisha wanapambana wanaohujumu uchumi kwa kusafirisha bidhaa kwa njia ya magendo.

Katibu Mkuu wa Wizara ya Nchi Ofisi ya Rais, Tawala za Mkuu, Serikali za Mitaa na Vikosi Maalum vya SMZ, Issa Mahfoudh Haji, alisema mradi huo umeghamrimu zaidi ya Shilingi bilioni 1.1 ili kukabiliana na changamoto zinazowakabili maofisa na askari wa kikosi hicho.

Haji, alisema mradi huo ni mwendelezo wa ujenzi wa majengo ya ofisi, nyumba na mahanga ya wapiganaji visiwani hapa.

Mkuu wa Mkuu wa Kusini Unguja, Ayoub Mohammed Mahmoud, aliwataka askari na maofisa hao wa KMKM kuhakikisha wanapambana na watu wanaojihusisha na usafrishaji magendo na kurudisha nyuma maendeleo ya nchi.

Rais Samia awakumbuka wazee kambi ya Misufini

Na Steven William, MUHEZA

RAIS Samia Suluhu Hassan ametoa msaada wa vyakula kwa wazee wanaoishi katika kambi ya Misufini, Kijiji cha Umba wilayani Muheza, mkoani Tanga kwa ajili ya kuwatikia heri ya Sikukuu ya Mwaka Mpya.

Akikabidhi msaada huo, Katibu Tawala wa Wilaya ya Muheza, Mohamed Mfaki, aliwatakatu wazee katika kambi hiyo kuishi kwa amani na upendo.

Alisema Rais Samia anawathamini wazee na anapenda waishi maisha mazuri kama watu wengine wa kitanzania, huku akitaka jamii kushiriki kuwahudumia wazee hao ili waweze kutimiza ndoto zao.

"Rais Samia anawajali Watanzania wote na amewiwa kutoa sadaka hii unga

wa sembe na mafuta ya kupikia na mbuzi kwa ajili yenu, anataka mjisikie wenye furaha katika kusherehekeea Sikukuu ya Mwaka Mpya kama watu wengine," alisema Mfaki.

Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Muheza, Dk. Jumaa Mhina, alisema Rais Samia amegusua na uhitaji wa wazee na ndio maana ametoa msaada huo.

Naye Mwenyekiti wa Wazee, Joseph Misigalo, alimshukuru Rais kwa msaada huo na kumwomba aendelee na moyo huo wa upendo wa kuwajali wazee.

Msaidizi wa Afya Mkuu katika kambi hiyo, Hashim Mwanyoka, alisema wamefurahishwa na kitendo hicho cha kigungwana kilichofanya na Rais Samia, kwamba msaada huo utawasaidia wazee hao katika sherehe ya Sikukuu ya Mwaka

Mpya.

Ofisa Mfawidhi na msimamizi wa makazi katika kambi hiyo, Mwamvita Kilima, alisema wanafarjikia sana pale wanapoona serikali na hasa kiongozi mkubwa kama Rais anawakumbuka wazee wanapata amani.

Alisema kuwa katika kambi hiyo wanakabiliwa na tatizo la ubovu wa barabar kutoka katika Kijiji cha Umba mpaka kufika kambini hapo, kwamba maji yanapita juu ya daraja ambalo limebomoka watoto wanashindwa kwenda shule kipindi cha mvua.

Alisema kuwa kuna tatizo lingine lin-alowasibu katika kambi hiyo ni wananchi wamevamia eneo hilo la serikali lenye hekari 5,500 na kuanza kufanya shughuli.

Vikosi maalum pamoja na mbwa vikiingia katika Kituo cha Polisi cha Kanda Maalum Dar es Salaam jana kwa ajili ya kupanga kuimarishti ulini katika kipindi cha mkesha wa Sikukuu ya Mwaka Mpya. **PICHA: IMANI NATHANIEL**

RC Mara awahakikishia ushirikiano wanahabari

Na Sabato Kasika

MKUU wa Mkoa wa Mara, Said Mtanda, ameahidi kuendelea kutoa ushirikiano kwa waandishi wa habari katika mwaka 2024 mkoani humo ili waendelee kutangaza miradi ya maendeleo inayoteklezwa na serikali.

Alitoa ahadi hiyo mwishoni mwa wiki injini Musoma wakati akizungumza na waandishi wa habari kwa lengo la kuwapongeza kwa ushirikiano wao waliutoa kwake kwa mwaka 2023.

"Ninawapongeza wanahabari wote kwa kazi nzuri mlizofanya kwa mwaka 2023 na ninawaahidi kuwapa ushirikiano zaidi mwaka 2024," alisema

Mtanda.

Aliwaagiza pia maofisa habari mkoani humo kuiga mfano huo wa kushirikiana na waandishi.

"Maofisa habari kuweni na ushirikiano chanya na waandishi wa habari ili wananchi waweze kupata taarifa mbalimbali za shughuli za maendeleo zinazofanya na serikali yao," alisema.

Alisema serikali inatekeleza miradi mbalimbali ya maendeleo kila mkoani na kwamba wananchi wanatakiwa kupata taarifa za miradi hiyo jinsi inavyoteklezwa.

Alifanuwa kuwa waandishi ni watu muhimu katika kuwafikishia wananchi taarifa na kwamba maofisa habari katika hal mashauri za mkoani

huo wasiwe kikwazo kwa waandishi kutekeleza majukumu yao.

"Maofisa habari msiwe kikwazo, shirikaneni na waandishi ili wananchi wapate taarifa zote muhimu za maendeleo ya mkoani wetu, kwani bila wao inakuwa vigumu wananchi kujuu kile kinachoendelea mkoani kwao," alisema.

Alisema sio jambo jema pindi waandishi wanapokwenda kwa ofisa habari kwa ajili ya kupata taarifa muhimu za shughuli mbalimbali za maendeleo zinazoteklezwa mkoani humo na kukosa ushirikiano.

Mtanda alisema ni muhimu waandishi wapate ushirikiano ili waendelee kufanya kazi zao kwa uhuru bila vikwazo.

Watoto wamwombea dua Rais kwa misaada

Na Mashaka Mgeta

WAZEE na watoto wenye uhitaji maalum mkoani Tanga, wamwombea dua Rais Samia Suluhu Hassan, baada ya kupewa msaada wa chakula, mifugo na sabuni.

Zawadi hizo ni mchele, mafuta ya kupikia, mbuzi, sukari, chumvi na sabuni ambavyo vilisambawza kwa walengwa hao katika ngazi za halmashauri za jiji, miji na wilaya kuititia kwa wakuu wa wilaya.

Katika hitimisho la usambazaji wa zawadi hizo, Mkuu wa Mkoa wa Tanga, Waziri Kindamba, alivigawa kwenye vituo vitano vya wahitaji hao vya Mwazange, Casa Famiglia, Casa Della Gioia, Abu Abdulrahman na Goodwill vilivopo katika Jiji la Tanga.

Wakizungumza baada ya kupokea zawadi hizo, wawakilishi wa wahitaji kutoka makundi maalum ya wazee na watoto walisema kitendo hicho ya Rais Samia ni miuongoni mwa ishara zinazodihirisha namna kiongozi mkuu wa nchi anavyowafikia wananchi wa kawaida kwa nyakati zote.

"Rais Samia angweza kufanya jambo lingine kuonyesha kuwa anaukaribisha mwaka mpya, lakin kwa kutukumbuka kwake na kutuletea chakula hiki ni jambo linalotufanya tuendelee kumwombea dua njema," anasema mtoto Mary Dustan wa Kituo cha Casa Famiglia.

Mwenyekiti katika kituo cha kulelea wazee cha Mwanzange, Ismail Rashid, alisema kwa vile hakuna wenyewe nia ovu wanaokoskana dhidi ya watenda mema, dua za wazee wa kituo hicho siku zote ni kwa Rais Dk. Samia ili azidi kuliongoza taifa kwa amani na salama.

Mkuu wa Mkoa wa Tanga, Kindamba, alitoa salamu za Rais Samia kwa makundi hayo yakiwa ni sehemu ya Watanzania wanousubiri na kuomba neema za Mwenyezi Mungu kuingia mwaka 2024.

Alisema zawadi hizo zimetokana na mapenzi ya kweli ya Rais Samia kwa Watanzania wote, papiro Ubaguzi wa aina yoyote.

Kindamba aliwahimiza wananchi kuendeleza masikilizano, utulivu na amani nichini ili kunufaika na mazingira bora yanayochangia kasi ya maendeleo na ustawi wa wananchi, chini ya uongozi wa Rais Samia.

HABARI KIMATAIFA

Korea Kaskazini kurusha satelaiti tatu 2024

PYONGYANG, KOREA KASKAZINI

KOREA Kaskazini inapanga kurusha satelaiti nyingine tatu za kijasusi mwaka ujao kama sehemu ya juhudzi za kuimarishe jeshi lake.

Kwa mujibu wa vyombo vya habari vya serikali ya nchi hiyo mwezi uliopita Pyongyang iliveka satelaiti ya kijasusi angani na inadai kuwa tangu wakati huo im-epiga picha maeneo makubwa ya kijeshi ya Marekani na Korea Kusini.

Akielezea malengo yake ya 2024, Kiongozi wa Taifa hilo, Kim Jong Un pia alisema kuwa shughuli zake na Korea Kusini zitapata mabidiliko ya kimsingi.

Pia alisema hakuwa na namna ila kusonga mbele na matarajio yake ya nyuklia.

Akizungumza katika mktutano wa mwisho wa mwaka wa Chama Tawala cha Wafanyakazi cha Korea, Kim alisema kuungana na Korea Kusini sasa haiwezekani tena.

Alisema Seoul inachukulia nchi yake kama adui. Huku ikieleza kuwa ni mara ya kwanza kwa Kim kusema jambo kama hilo na kua-shiria mabadiliko rasmi katika sera, ingawa kitendaji kumekuwa na matarajio madogo ya kuungana kwa miaka kadhaa, bila mafanikio na juhudzi kidogo kufanya.

Taarifa zinaeleza kuwa hadi sasa uhusiano kati ya nchi hizo mbili uko katika hali mbaya.

Mwezi uliopita, baada ya kurushwa kwa satelaiti ya kijasusi, Pyongyang ilivunja makubaliano na Seoul ambayo yalilenga kupunguza mvutano wa kijeshi.

Korea Kaskazini pia iliedlea na majaribio ya mara kwa mara ya makombora yake mwaka mzima wa 2023 na mapema mwezi Desemba ilirusha kombora lake la juu zaidi la masafa marefu na kukaidi vikwazo vya Umoja wa Mataifa.

Kurushwa kwa kombora la balestiki linalovuka mabara, ambalo lina masafa ya kufika katika bara la Amerika Kaskazini, kulizua shutuma za mara moja kutoka Mafariki.

Wakati huo huo Korea Kaskazini haijafurahishwa na Korea Kusini kuimari-sha ushirikiano wa kiulinzi na Marekani, baada ya manowari ya Marekani yenye silaha za nyuklia kufika katika maji yake. BBC

'Uhalifu hautapita bila kuadhibiwa'

MOSCOW, RUSSIA

WIZARA ya Ulinzi ya Russia imesema Ukraine imefanya mashambulizi nchini humo kwa roketi za Vampire na kwamba mifumo ya ulinzi wa anga ilinasa makombora yote na baadhi ya roketi hizo, huku ikiahidi kulipiza kisasi.

Kwa mujibu wa taarifa iliyo-tolewa jana na wizara hiyo roketi kadhaa na sehemu za makundi kutoka kwa makombora ya Vilkha yaliyoanguka yalipiga jiji la Belgorod.

Ilisema watu 12 na watoto wawili walikuwa katika mashambulizi hayo, huku wengine 108

wakijeruhwa.

Taarifa hiyo iliongeza kuwa ikiwa makombora ya Vilkha yatalenga shabaha zao moja kwa moja na kutoa mabomu ya vishada, matokeo yatakuwa makubwa zaidi.

"Utawala wa Kyiv, ambaa ulifanya uhalifu huu, unajari kuu-tuvuruga baada ya kushindwa katika mstari wa mbele, na sasa unataka kutuchokoza nyumbani.

"Vikosi vya Russia vinalenga tu vifaa vya kijeshi na miundombinu na tutaendelea kufanya hivyo. Uhalifu huu hautapita bila kuadhibiwa," ilisema sehemu ya taarifa hiyo.

Aidha, ilielezwa kuwa Ukraine bado hajatoa tamko la moja kwa moja kuhusu hali ya Belgorod, lakini vyombo vya habari vya nchini humo vinavyonkuu taarifa za kijasusi vinasema ni shabaha za kijeshi pekee ndizo zilizoshambuliwa.

Hata hivyo, maofisa wa Russia walisema

Ukraine ilifanya msururu wa mashambulizi ya anga katika maeneo ya kusini magharibi mwa Russia juzi.

Ilielezwa kuwa mashambulizi hayo yanafuatia mashambulizi ya Russia dhidi ya Ukraine na kusababisha vifo vya watu 39.

Mashambulizi hayo yalitajwa

na Kyiv kama shambulio kubwa zaidi la makombora kufanya na Russia katika vita vyake dhidi ya Ukraine.

Vyombo vya habari vya Ukraine vikinukuu vyanzo vya kijasusi vikisema kwamba zaidi ya droni 70 zilitumiwa katika msururu wa mashambulizi dhidi ya Russia na ni kambi za kijeshi pekee ndio zilishambuliwa.

Walionegeza kuwa ndege zisizo na rubani zilifanikiwa kugonga kiwanda cha kielektroniki katika mkoaa wa Bryansk kinachotumika kutengeneza vifaa vya kijeshi vya Russia kama vile makombo-rya masafa marefu na mifumo ya kuzuia ndege. BBC

Raia wa Palestina akilia baada ya familia yake kudhuriwa na shambulio la Israel juzi. **PICHA MTANDAO**

Taasisi za Palestina kuandamana Washington

GAZA, PALESTINA

TAASISI za Kutetea Haki za Binadamu za nchini Palestina, zinazofanya kazi nchini Marekani zimetangaza kuwa ziko tarayi kuandaa wiki ya maandamano ili kushinikiza kusitishwa mara moja kwa hujuma za Israel dhidi ya Ukanda wa Gaza.

Hayo yalibainishwa jana na shirika la habari la WAFA la Palestina, na kuangoza kuwa taasisi hizo zinajianadaa kuzindua matukio kutoka siku

ya kwanza ya mwaka mpya, hadi Januari 7, 2024.

Ilieleza kuwa hilo litafanyika kwa lengo la

kutuma ujumbe kwa utawala wa Marekani kuhusu haja ya kuingilia kati ili kukomesha vita hivyo na kuzuia mauaji ya watu

wasio na hatia.

"Kupitia Wiki ya Kitaifa kote Marekani, taasisi hizo zinatoa wito wa kuunga mkono uhuru ya Palestina, kukomesha mauaji ya kimbari ya Israel, kukomesha misaada ya Marekani kwa

Israel, kuondoa mzingiro wa Gaza na

kukomesha uvamizi wa Israel na ukoloni wake kwa ardhi za Wapalestina na Waarabu," shirika hilo lisema.

Hata hivyo ilielezwa kuwa Israel imeendelea kufanya uvamizi huko Gaza na kusababisha makumi ya vifo, huku chanzo cha hospitali kikibainisha kwamba uvamizi wa Israel wa

vifi ya ulisababisha vifo vya watu wasiopungua 64 na kujeruhizi zaidi ya watu 186.

RFI

Rwanda yakanusha kuwafadhili waasi wa Burundi

KIGALI, RWANDA

RWANDA imekanusha matamshi ya Rais wa Burundi, Evariste Ndayishimiye, yaliyodai kuwa serikali mjini Kigali inawafadhili waasi wanaoendesa hujuma dhidi ya Burundi.

Waasi hao ni wa Red Tabara wanaoendesa hujuma dhidi ya Burundi kutokea ardhi ya mashariki mwa Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo (DRC).

Kwa mujibu wa taarifa ili-yotolewa juzi na serikali ya Rwanda, matamshi hayo ya Rais Ndayishimiye hayana ukweli na kwamba nchi hiyo haina mahusiano na kundi lolote la wabeba silaha linalo-andama Burundi.

Siku chache zilizopita Rais

Ndayishimiye aliituhumu Rwanda kuwasaidia kwa hali na mali waasi wa Red Tabara, tuhuma zinazozidisha uhama kati ya mataifa hayo jirani na wanachama wa Jumuiya ya Afrika Mashariki.

Aidha, serikali ya Rwanda ili-kumbusha kuwa hivi karibuni, ili-wakabidhi kwa Burundi wanamgambo walioingia Rwanda hii ikiwa kudhihirisha azma ya ushirikiano na jirani yake huki ikiwataka viongozi wa Bujumbura kuwasilisha malalamiko yao kwa njia za kidiplomasia ili yapatiwe suluhu la kirafiki.

Hata hivyo Rais Ndayishimiye aliezeza masikitiko yake kwamba juhudzi zote za majadiliano na Rwanda juu ya suaal hilo hazijaza matunda. DW

HABARI MICHEZO

CCM TANGA YABAINI UPIGAJI JENERETA UWANJA MKWAKWANI

Na Hamida Kamchalla, TANGA

MWENYEKITI wa Chama cha Mapinduzi (CCM) Mkoa wa Tanga, Rajabu Abdalla, ameushukia uongozi wa Uwanja Mkawwani jijini hapa, kwa tuhuma za upigaji wa fedha za manunuzi ya jenereta la kuwashia taa kwa ajili ya mechi zinazopangwa kucheza nyakati za usiku.

Akizungumza na wadau wa michezo mkoani hapa na viongozi wa Klabu za Coastal Union na African Sports, ikiwa ni pamoja na kusikiliza kero mbalimbali kuhusu soka, mwenyeiki huyo alisema kuna ubabaishaji katika ununuzi wa jenereta hilo kwani fedha alizotoa zilikuwa za kununua jipya, lakini cha kushangaza limenunuliwa lililotumika.

Nlikabidhi Sh. milioni 30 kwa ajili ya kununulia jenereta jipya ili lifungwe uwanjani timu zetu ziweze kucheza mpi-ira hata usiku, leo mnaniambia immenuna lililotumika, haiwezekani.

"Wale wote walioniingiza mkenge kwenye ununuzi wa jenereta watawajibika,

kwenye fedha za chama sitacheka na mtu. Chama kinahitaji fedha ili kiweze kwenda na kuweka imani yake kwa wanachama wake," alisema.

Aidha, alisema tayari amepokea taarifa kuhusu jenereta hilo kutokufanya kazi.

Mwenyeiki huyo alisema alitoa fedha hizo ili kununuliwa jenereta jipya huku akionesha kushangazwa na taarifa ya kuharibika katika muda mfupi, huku akimtaka meneja wa uwanja huo kutoa ufanuzi wa suala hilo mbele ya wadau waliohuduria katika mkutano huo.

Akitoa ufanuzi huo, Meneja wa Uwanja wa CCM Mkawwani, Nasser Makau, alisema jenereta hilo ni bovu na linatakiwa kufanyiwa marekebisho ya kina kwa kuwa halikuwa jipya.

"Mheshimiwa mwenyeiki jenereta linahitaji kufanyiwa 'Overhaul'... halikuwa jipya limenunuliwa likiwa limeshatumi," alisema Makau.

Hata hivyo, majibu hayo yalionekana kutomridhisha mwenyeiki huyo, ambapo alimwagiza Katibu wa CCM Mkoa

wa Tanga, Selemani Sankwa, kufuatilia kwa ukaribu na kutoa taarifa Ofisi ya Kamanda wa Polisi Mkoa, ili kubaini ubadhirifu wote uliofanywa huku akidai hatomsamehe yeote aliyehusika katika sakata hilo.

"Huu ni upigaji na hali hii inasababisha kurudisha nyuma maendeleo ya soka mkoani kwetu, katibu fuatilia hili na utoe taarifa kwa RPC ili uchunguzi ufanyike" alibainisha.

Mbali na hayo, pia mwenyeiki huyo alikabidhi fedha taslimu kiasi cha Sh. milioni 20 kwa klubu ya Coastal Union na African Sports kila moja ikiondoka na Sh. milioni 10 huku akiahidi kukabidhi kiasi kama hicho tena baada ya siku chache.

"Ili kuendelea kuzisaidia klubu zetu ambazo ndizo kubwa hapa jijini kwetu, mimi nitachangia Sh. milioni 20 kwa kila klubu na leo nitakabidhi Sh. milioni 10 kwa kila moja, nyingine ataziwasilisha katibu wangu baada ya siku mbili tatu hizi, hii ni kwa ajili ya kuendelea kuziunga mkono na kusidiana katika soka letu," alisema.

NI SHIDA...

Mshambuliaji wa Manchester United, Marcus Rashford, katika harakati za kuitafutia timu yake bao dhidi ya mabeki wa Nottingham Forest, wakati United ikitukubali kichapo cha mabao 2-1 kwenye mechi ya Ligi Kuu England iliyopigwa Uwanja The City Ground juu. **PICHA: MTANDAO**

Yanga Princess yatamba kuimariika ushambuliaji

Na Saada Akida

BAADA ya kucheza mechi mbili za Ligi Kuu ya Wanawake Tanzania, Kocha Mkuu wa Yanga Princess, Charles Haalubono, amesema safu yake ya ushambuliaji imemarika na sasa wanajienda vizuri kueleke mechezo wa 'Derby' dhidi ya Simba Queens.

Yanga Princess walicheza mechi ya kwanza na kushinda mabao 2-0 dhidi ya Baobab Queens na mchezo wa pili Amani Queens 6-1, ambapo sasa mechi yao ijayo ni dhidi ya Simba Queens itakayopigwa keshokutwa, Jumatano katika Uwanja wa

Azam Complex ulioko Chamazi, Dar es Salaam. Akizungumza na Nipashe jana, Kocha Haalubono alisema anafurahi kuona kikosi chake kinaimarika na kupata muunganiko mzuri hasa kwenye safu yake ya ushambuliaji.

Alisema awali walikuwa na tatizo kwenye safu ya ushambuliaji ambapo walishindwa kufanya vizuri katika michezo ya Ngao ya Jamii na kumaliza nafasi ya tatu, lakini walifanya kazi na kuonekana kuimariika katika michezo miwili ya ligi na kufunga jumla ya mabao nane.

"Kikosi kimeanza kuimariika, ukiangalia katika mechi nne za ushindani tulizocheza

ikiwamo Ngao ya Jamii na Ligi Kuu unaona vijana wangu wanazidi kuwa imara na muunganiko unakuwa mzuri.

"Tumefanikiwa kufunga mabao nane katika mechi mbili za ligi pia kuruhusu bao moja, unaona jinsi ambavyo safu ya ushambuliaji inakuwa imara, tunatarajia kuwa bora zaidi mchezo wetu ujao dhidi ya Simba Queens," alisema Haalubono.

Kuhusu mchezo wa derby, alisema hau-takuwa rahisi kwa sababu wamewahi kutana mara moja ndani ya msimu huu na kutolewa kwa mikwaju ya penaltı na sasa wamejipanga kuhakikisha wanavuna alama muhimu mbele ya watani wao.

Mlandege mambo magumu kutetea Mapinduzi Cup

Na Hawa Abdallah, ZANZIBAR

NDOTO ya Mabingwa Watetezi wa Kombe la Mapinduzi, Mlandege FC, kutetea taji lao zinaendelea kuota mbawa baada ya kutoka sare michezo miwili mfululizo msimu huu.

Mlandege FC juzi katika mchezo wao wa pili walilazimishwa sare ya bao 1-1 dhidi ya Vital'O ya Burundi mchezo uliochezwa katika Uwanja wa Amaan Complex majira ya saa 10 alasiri.

Katika mechi hiyo Mlandege ilikuwa ya kwanza kuzifumania nyavi za wapinzani dakika ya 45 kuitia Optatus Lupekenya, wakati Vital'O walibidi kusubiri hadi dakika ya 64 kuweza kusawazi-sha, shukrani zikimwendea Kessy Jordan aliyeinusuru kuzama.

Mlandege sasa imebakisha mchezo mmoja dhidi ya Chipukizi FC wa kukamilisha hatua ya makundi utakaopigwa Alhamisi wiki hii.

Akizungumza na Nipashe jana, Kocha Msaidizi wa Mlandege, Jaala Abdallah, alisema mchezo mmoja uliobaki kwao wao watacheza kama fainali ili kuweza kusonga mbele.

Alisema licha ya kuambulia alama mbili katika michezo miwili, lakini matarajio yake ni kuhakikisha timu hiyo inapata alama tatu katika mchezo wao wa mwisho.

Abdallah alisema si kama timu yake haichezi vizuri, bali kwa mwaka huu timu zote zime-jii marisha vizuri na ushindani umeongezeka hasa kwa kuwapo kwa klubu kutoka nje ya Tanzania.

"Tunahitaji mchezo wa mwisho kupambana kwa hali ya juu ili kuhakikisha tunashinda ili tuwe na uwezekano mkubwa wa kusonga mbele katika michuano hii ambayo mwaka huu ushindani umeongezeka zaidi," alisema.

Hata hivyo, alisema mchezo wao wa mwisho dhidi ya Chipukizi utakaupigwa mgumu kwa kuwa timu hizo zimekutana kwenye Ligi Kuu Zanzibar, hivyo zinajuanza vizuri.

"Mara nyangi unapokutana na mpinzani uneajiana naye vizuri mchezo unakuwa mgumu kwa kuwa tayari mshasomana mbinu zenu, hivyo wachezaji wanataki-wa wawe na uwezo wa kutosha ili kupata matokeo mazuri," alisema.

Kocha wa Vital'O, Sabaho Tarib, alisema timu yake ilicheza vizuri, lakini kukosa umakini ndiko kulisababisha kushindwa kutoka ushindi.

Alisema ana matumaini makubwa mchezo wake wa mwisho wa hatua hiyo ya makundi dhidi ya Azam FC kesho, watapata alama tatu kwani wachezaji wake wamebadilika na wanacheza kwa malengo ya kupata ushindi.

HABARI MICHEZO

ZISIKUPITE

SPURS YAMTAKA DRAGUSIN

KLABU ya Tottenham Hotspur inajipanga kuwasilisha ombi la kumnunua beki wa Genoa kutoka Romania, Radu Dragusin, huku wakala wa mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 21, akisema anataka kuhama. (SportItalia)

TODIBO AOTA MBAWA

TOTTENHAM Hotspur wameelekeza mawazo yao kwa Radu Dragusin kwa sababu ya uwezekano wa kumnunua beki wa kati wa Nice, Jean-Clair Todibo mwenye umri wa miaka 24, umaelekeea kushindikana. (Fabrizio Romano)

ALLEGRI HAMTAKI PHILLIPS

KOCHA wa Juventus, Max Allegri, huenda akapinga hatua ya klubu hiyo kumnunua Kalvin Phillips wa Manchester City kwa sababu hafikirii kiungo huyo wa kati wa England mwenye umri wa miaka 28, anafaa mfumo wake wa kimbini. (Calciomercato)

BARCA NA GREENWOOD

KLABU ya Barcelona haina uwezekano wa kumnunua Mason Greenwood kwa sababu hawawezi kumudu thamani ya pauni milioni 40 inayotakiwa na Manchester United kwa mshambulaji huyo wa Kimataifa wa England mwenye umri wa miaka 22, ambaye yuko kwa mkopo katika klubu nyingine ya LaLiga, Getafe. (Sport)

ATLETICO WAJITOSA RASMI

ATLETICO Madrid tayari wameweka mikakati ya awali juu ya uwezekano wa kumnunua Mason Greenwood, 22. (Marca)

VARANE APELEKWA SOKONI

KLABU ya Manchester United iko tayari kupokea ofa Januari hii kwa ajili ya mlinzi wa Ufaransa, Raphael Varane, 30. (Football Insider)

DIAO ATAJWA BRENTFORD

KLABU ya Brentford inatazamiwa kuwasilisha ofa kiasi cha euro milioni 30 kwa winga wa Real Betis, Assane Diao, ambacho kinakaribiana na kifungu cha kutolewa cha mchezaji huyo wa Kimataifa wa Hispania mwenye umri wa miaka 18. (Diario de Sevilla)

LINDELOF KUONGEZEWAA

KLABU ya Manchester United imeanzisha mchakato wa kuongeza mkataba wa beki wa Sweden, Victor Lindelof hadi Juni 2025. Mkataba wa awali wa mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 29, ulipaswa kumalizika msimu huu wa majira ya joto. (Athletic)

MAATSEN ATAKIWA DORTMUND

BORUSSIA Dortmund Januari hii ina nia ya kumsa-tili mlinzi wa pembeni wa Chelsea, Ian Maatsen, 21. (Voetbal international)

ROBERTSON AWANIWA EVERTON

KLABU ya Everton inafuatilia maendeleo ya kiungo wa kati wa Manchester City na Australia mwenye umri wa miaka 20, Alex Robertson, ambaye yuko kwa mkopo wa msimu mmoja pale Portsmouth. (The news)

NINO KUTUA FOREST

NOTTINGHAM Forest inatumai kukamilisha dili la pauni milioni sita kwa mlinzi wa kati wa Fluminense, Brazil Nino mwenye umri wa miaka 26, Januari hii na wako kwenye mazungumzo ya juu na Monaco kuhusu kumnunua winga huyo wa Ureno, Gelson Martins, 28. (Mirror)

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

RONALDO AMALIZA 2023 MFUNGAJI BORA DUNIANI

● ● ● Awapiku Mbappe, Kane na Haaland, asema atasema itakapokamili...

RIYADH, Saudi Arabia

CRISTIANO Ronaldo amemaliza mwaka 2023 akiwa mfungaji bora zaidi duniani baada ya kufunga bao lake la 54 katika ushindi wa 4-1 wa Al Nassr dhidi ya Al Taawoun kwenye Ligi ya Saudia Jumamosi.

Mabao 54 ya fowadi huyo wa Ureno katika mashindano rasmi ya klubu na nchi yalikuja katika mechi 59 na kuwashinda Harry Kane wa Bayern wa Munich na Kylian Mbappe wa Paris Saint-Germain (wenye 52) pamoja na nyota wa Manchester City, Erling Haaland (50).

Ni mara ya tano kwa Ronaldo

kumaliza mwaka akiwa mfungaji bora wa dunia, baada ya kufanya hivyo mwaka 2011, 2013, 2014 na 2015 akiwa Real Madrid.

Mabao yake 54 ndiyo mengi zaidi kwa Ronaldo kufunga kwa mwa-ka mmoja tangu afunge mabao 55 mwaka 2016, aliposhinda moja ya tuzo zake tano za Ballon d'Or.

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 38, alijibu mafanikio hayo kwa chapisho kwenye Instagram, akiandika: "54 - nitasema itakapokamili! Asante, timu."

Bao la Jumamosi la Ronaldo lili-patikana katika kumbukumbu ya mwaka mmoja tangu ajiunge na Klabu ya Al Nassr ya Saudia baada

ya kuondoka kwa utata pale Manchester United.

Al Nassr walikuwa wanaongoza 3-1 kupitia mabao ya Marcelo Brozovic, Aymeric Laporte na Otavio wakati Ronaldo alipofunga kwa kichwa kutoka umbali wa yadi sita dakika ya pili ya muda wa majeruhi.

Lilikuwa bao lake la 20 katika mechi 18 za Ligi ya Saudia hadi sasa msimu huu.

Kwa ushindi huo, Al Nassr wamebakia katika nafasi ya pili kwenye msimamo wa Ligi ya Saudia, wakiwa na pointi 46 katika michezo 19, pointi saba nyuma ya viongozi Al Hilal.

TEN HAG: NI MIMI TU NAWEZA KUMALIZA UGUMU WA UNITED

MANCHESTER, England

ERIK ten Hag amesema ye ye ndiye mtu sahihi wa kui-ongoza Manchester United kutoka katika hali mbaya ya matokeo ya sasa baada ya kuambulia kichapo cha tisa kutoka kwa Nottingham Forest kwenye Ligi Kuu ya England, Jumamosi.

United ipo nyuma kwa pointi tisa kutoka kwenye nafasi nne za juu na haipo kwenye nafasi za mashindano ya Ulaya wanapouanza mwaka 2024.

Klabu hiyo pia itafanyiwa mabadiliko ya mfumo wa soka baada ya Kampuni ya INEOS itakapokamilisha uwekezaji wao wa hisa za asilimia 25 kwa kuidhinishwa wiki chache zizazo.

Mkurugenzi wa Masuala ya Soka wa INEOS, Dave Brailsford, ambaye atakuwa kwenye bodi ya soka ya watu watatu dili hilo litakapokamilika, alitazama United ikichapwa mabao 2-1 na Forest, lakini Ten Hag ana imani kuwa anaweza kuiongoza timu hiyo kutoka katika kipindi kigumu.

„Bila shaka, (INEOS) wananaifahamu na wanajua ninapokuwa na kikosi kile chenye njaa ya matokeo basi matokeo yatapatikana,“ alisema Ten Hag.

„Tayari tumethibitisha dhidi ya timu za juu kwamba tunaweza kwenda kichwa mbele.

„Nina hakika na nina imani kubwa kwamba tunaweza kupa maendeleo katika timu hii na kupata uthabiti zaidi ku liko wakati huu. Ni sehemu ya mradi.

„Tulifanya kazi kupita kiasi mwaka jana, mwaka huu - hadi sasa hatufanyi vizuri na tunapaswa kufanya vizuri zaidi. Lazima tuongeze kasi. Ni lazima niongoze mchakato huo.

„Najua wachezaji (waliomajeruhi) wanaporejea, nina uhakika upande huu utakuwa na nguvu zaidi. Unapaswa kuwa wazi.“

Kikosi cha Ten Hag pia kilipata suluhu dhidi ya Liverpool mwezi uliopita, na kuwa timu pekee kuepuka kufungwa kwenye Uwanja wa Anfield dhidi ya timu ya Jurgen Klopp kwenye ligi msimu huu kabla ya Arsenal kutoka sare ya 2-2 wiki iliyopita.

Na Ten Hag alikiri kwamba kutofautiana ni tatizo kubwa ambalo upande wake lazima ushinde.

„Jambo moja liko wazi, hatuko thabiti,“ alisema. „Tunaweza kuzishinda timu bora kwenye ligi lakini pia tunapoteza dhidi ya zingine.“

Lloris rasmi sasa atua Los Angeles

CALIFORNIA, Marekani

HUGO Lloris ameondoka rasmi katika Klabu ya Tottenham Hotspur na kujunga na Klabu ya Ligi Kuu ya Soka ya Marekani (MLS), Los Angeles FC.

Kipa huyo namba moja wa zamani wa Ufaransa mwenye umri wa miaka 37, alitumia zaidi ya miaka 11 na timu hiyo ya Kaskazini mwa London baada ya kujunga nayo kutoka Lyon mnamo Agosti 2012, akicheza mechi 151 bila kuruhusu bao katika mechi 447 kwenye mashinano yote.

Lloris pia alifurahia mafanikio makubwa akiwa na Timu ya Taifa ya Ufaransa, „Les Bleus“, akinyanya taji la Kombe la Dunia kama nahodha mwaka 2018 kabla ya kustaafu soka la kimataifa Januari

iliyopita na sasa ataendelea na kazi yake nzuri huko California.

Rais mwenza wa Los Angeles na Meneja Mkuu, John Thorrington, alisema: „Hugo bila shaka ndiye kipa aliye fanikiwa zaidi wa kizazi chake na mshindi aliyethibitishwa.

„Tunafurahi sana kwamba Hugo amechagua LAFC kwa awamu inayofuata ya kazi yake nzuri.

„Analeta uzoefu wa uongozi usio na kifani katika viwango vya juu vya soka, jambo ambalo tunajua litainufaisha sana klubu yetu katika harakati zetu za kusaka mataji zaidi.

„Ningependa kuwashukuru Tottenham kwa ushirikiano wao, na ninaungana na Los Angeles yote kuwakaribisha Hugo, mkewe Maine, na watoto wao

watatu hapa LAFC.“

Spurs walimpongeza Lloris kwa taarifa yao wenye, wakimtaja kipa huyo kuwa mmoja wa „watumishi bora wa klubu“.

Klabu hiyo ya London Kaskazini iliongeza: „Tunamtaenia Hugo na familia yake kila la kheri kwa siku zizazo.

„Tutakusanyika ili kumshukuru Hugo ana kwa ana wakati wa mapumziko kwenye mechi ya Jumapili (jana) dhidi ya Bournemouth kwenye Uwanja wa Tottenham Hotspur.

Lloris hakuwa ameichezea Spurs tangu ilipopoteza kwa mabao 6-1 dhidi ya Newcastle Aprili 2022 na kipa aliyesajiliwa majira ya joto, Guglielmo Vicario akiwa chaguo la kwanza kwa kocha Ange Postecoglou.

Rodri asifu kiwango cha Foden

MANCHESTER, England

RODRI amemmwagia sifa mchezaji mwenzake, Phil Foden baada ya nyota huyo wa Kimataifa wa England kuiongoza Manchester City kuishinda Sheffield United kwenye mchezo wa Ligi Kuu, Jumamosi.

Kiungo huyo mwenye umri wa miaka 23, alisaidia mabao yote mawili wakati mabingwa hao watetezi walipoibuka na ushindi wa 2-0 wakiwa kwenye dimba la Etihad, huku Rodri akinufaika na usaizidi wa mwenzake kwa kufumania nyavu kwa mara ya kwanza kwenye dimba la nyumbani tangu Februari mwaka jana.

Julian Alvarez pia alifunga bao wakati kikosi cha Pep Guardiola kikisonga mbele ya Arsenal kwenye msimamo wa ligi.

Kwa bao lake, Rodri aliiambia Sky Sports: „Nilifikiri Phil (Foden) angweza kunielekeza na kisha kusema ukweli sikuwa na nia ya kupiga shuti.

„Phil ana uwezo wa ajabu wa kugeuka kwa kasi kiasi hicho. Ana ustadi huu na akiwa na mpira anaweza kugeuka haraka.

„Ilitubidi kuwa na subira, lakini tunapoweza kupata pasi hii yeye ni mbadilishaji. Anaongeza kasi anayoweza kupiga na kupiga pasi.“

Rodri pia alisitisiza umuhimu wa City kujifunza kutokana na makosa yao dhidi ya Crystal Palace, waliposalimisha uongozi wa 2-0 Etihad na kutoka sare ya 2-2.

Mhispania huyo aliongeza: „Tulijifunza kutoka mechi ya mwisho dhidi ya Crystal Palace, hisia sawa za mchezo, kudhibiti, lakini mwisho walipata nafasi na tukatoka sare.

„Ilitubidi kuendelea kuzingatia na wao (Sheff Utd) hawakuwa na nia ya kuja kwetu kwa hiyo muhimu kwetu ni ushindi huu.“

HABARI MICHEZO

SINGIDA FG, APR, SIMBA VITANI MAPINDUZI CUP

Na Hawa Abdallah, ZANZIBAR

MTIFUANO mkali unatarajiwa kushuhudiwa leo katika michuano ya Kombe la Mapinduzi wakati 'Wakulima wa Alizeti', Singida Fountain Gate, watakaposhuka Uwanja wa Amani Complex visiwani hapa kuyaana na Miamba ya Soka ya Rwanda, APR FC.

Mchezo huo utapigwa majira ya saa kumi alasiri wakati saa mbili usiku JKU SC watakaribisha Klabu ya Simba.

Singida Fountain Gate tayari wamevuna alama tatu kutoka kwa vinara wa Ligi Kuu Zanzibar, JKU SC katika mchezo wake wa Kwanza uliochezwa Ijumaa iliyopita wakati wapinzani wao APR FC wao wakitupa karata yao ya kwanza katika michuano hiyo.

Wakizungumza katika mkutano na waandishi wa habari jana, makocha wa

timu hizo, kila mmoja alisema wanataka kupata alama tatu ili kuweza kusonga mbele kwene mashindano hayo.

Kocha wa APR, Thierry Froger, alisema matarajio yake ni kuona anafanya vizuri katika mashindano hayo na hatimaye kunyakuwa ubingwa ingawa ni mashindano ambayo ratiba imebwa.

Alisema japo wamekuja kushindana, tazito timu inapata masaa machache ya kupumzika jambo ambalo litasababisha wachezaji wake kuchoka.

"Timu inapumzika siku moja halafu siku ya pili mechii, hii haiko vizuri maana itakuwa wachezaji bado hawajakuwa vizuri kutohaka na mchezo waliomiliza, hivyo ratiba inabana sana," alisema.

Kocha wa Singida Fountain Gate, Thabo Senong, alisema kwa mwaka huu matarajio yake ni kuhakikisha wana-chukua ubingwa baada ya mwaka 2023

kushindwa kufanya hivyo na kumaliza nafasi ya pili.

Alisema wanakabiliwa na mchezo mgumu dhidi ya APR, timu ambayo inafanya vizuri katika Ligi Kuu ya Rwanda, hivyo lazima wachezaji wazingatia nini wanahitaji ili waweze kupata ushindi katika mchezo huu.

"Awali nilishasema kwamba katika mashindano haya matarajio ni kuona tunafanya vizuri ikiwamo kushinda michezo yetu yote katika hatua ya makundi, lakini mchezo uliombele yetu kwetu sisi mgumu, hivyo lazima tuwe na tahadhari ili kutimiza lengo letu," alisema.

Hata hivyo, alisema wachezaji wake wanapaswa kuzingatia kuwa wanaenda kucheza na timu kubwa na yenye wachezaji wazuri wenye uzoefu wa mashindano makubwa.

Wachezaji wa Simba wakiwasili visiwani Zanzibar jana tayari kwa michuano ya Kombe la Mapinduzi ambapo leo usiku watashuka Uwanja wa Amani Complex kuyaana na JKU. **PICHA: SIMBA**

Kipre Junior mchezaji bora Desemba

Na Adam Fungamwango

KIUNGO mshambuliaji wa Azam FC, Kipre Junior, amechaguliwa kuwa mchezaji bora wa Desemba wa Ligi Kuu Tanzania Bara msimu wa 2023/24.

Kocha Mkuu wa Timu ya Azam, Bruno Ferry, pia amechaguliwa kuwa ndiye kocha bora wa mwezi huo wa mwaka jana.

Kwa mujibu wa taarifa iliyotolewa jana mchana na Idara ya Habari na Mawasiliano ya Bodi ya Ligi Kuu Tanzania (TPLB), ni kwamba washindi hao wamechaguliwa na Kamati ya Tuzo iliyo chini ya Shirikisho la Mpira wa Miguu Nchini (TFF).

Taarifa hiyo imesema kuwa Kipre, amebaye huchenza kama winga, ameshinda mchezaji mwenzake wa Azam, Prince Dube, pamoja na kiungo mshambuliaji wa Yanga, Stephane Aziz Ki ambao aliingia nao fainali.

Kwa mwezi huo, Kipre alionesha kigraphy kikubwa na kuisaidia timu yake kupata ushindi katika mechii zote tatu, akihusika na mabao manne kwa dakika 235 alizochenza.

Kwa upande wa Kocha Bruno, ameshinda tuzo kwa kuiongoza timu yake ya Azam kushinda mechii zote tatu za Desemba, ikiichana KMC mabao 5-0, JKT Tanzania 2-1, na Kagera Sugar 4-0,

ikipanda kutoka nafasi ya pili hadi ya kwanza.

Aliwashinda makocha wenzake, Miguel Gamondi wa Yanga na Ahmad Ally wa Prisons.

Mbalii ya takwimu hizo, kwa mujibu wa takwimu za Nipashe, Kipre, raia wa Ivory Coast, ndiye anayeongoza kwa 'assist' mpaka sasa kwene Ligii Kuu, akiwa amefanya hivyo mara sita, akifunga mabao manne, hivyo kuhusika katika mabao 10 kati ya 35 ambayo Azam imefunga.

Kamati hiyo pia inemchagua Meneja wa Uwanja wa Azam Complex, Amir Juma, kuwa Meneja bora wa uwanja kwa mwezi huo.

Ngoma kuletewa 'mtu na nusu' Simba

INATOKA UK. 24

baadhi ya nyota wakawahi michuano ya Kombe la Mapinduzi na kuonekana katika baadhi ya mechii.

Aliogeza kuwa hawana kikosi kibaya bali kuna mambo madogo ambayo Kocha Benchikha atayafanya kazi ikiwamo kujitao kwa wachezaji na kupambana, hilo amekuwa akilihimiza katika mazoezi yao.

Ahmed alisema kikosi kiliwasili visiwani Zanzibar jana salama na wako tayari kwa michuano hiyo na leo wanashuka dimbani kukabiliana na JKU FC.

Yanga SC yamwahidi Dk. Mwinyi ubingwa

INATOKA UK. 24

Alisema kuwa msimu huu wamekuja kamili zaidi kuliko misimu mingine iliyopita, hii inaonesha kuwa wana dhamira ya dhati ya kutwaa kombe hilo.

"Msimu huu tumekuja na kikosi chetu chote ukilinganisha na misimu iliyopita, isipokuwa wale tu ambao wako kwenye kikosi cha timu ya taifa na wawili watatu amba wana dharura maalum na hata hivyo hao wenye dharura watarejea na kuungana na kikosi wakati mashindano yanaendelea.

Sisi kwetu michuano hii ni heshma, kuuheshimisha mpira wa Zanzibar na kumpa heshma Rais wa Zanzibar, kwa kutumia fedha nyingi kwene michezo na matunda yao tunayaona.

Msimu uliopita, Yanga ilitolewa hatua ya makundi, ikimaliza ya pili nyuma ya Singida Big Stars (sasa Singida Fountain Gate) iliyosonga mbele na kwenda moja kwa moja mpaka fainali, lakini ilifungwa mabao 2-1 dhidi ya Mlandege ambao kwa sasa ndiyo mabingwa watetezi.

Michezo

Jumatatu Januari 1, 2024
Nipashe

NGOMA KULETEWA 'MTU NA NUSU' SIMBA

••• Uongozi wafunguka kila idara sasa kuon-gezewa kifaa huku Benchikha akitaka...

Na Saada Akida

WAKATI leo wakishuka Uwanja wa Amaan Complex kuaana na JKU kwenye mechii ya Kombe la Mapinduzi, uongozi wa Klubo ya Simba umeweka wazi kuwa wako sokoni kwa ajili ya kusaka kiungo mkabaji mwenye uwezo mkubwa ambaye atakuja kuleta changamoto kwa Fabrice Ngoma ili kukiimarisha kikosi cha timu hiyo.

Simba hajawa bora kwenye kila maeneo ikiwa pamoa na safu ya ulinzi, ushambuliaji na eneo la kiungo mkabaji ambapo kwa sasa kazi hiyo ipo kwa Ngoma, Sadio Kanoute na Mzamiru Yassin.

Taarifa za uhakika ni kwamba tayari Simba imekamilisha usajili wa nyota wawili Ladack Chasambi kutoka Mtibwa Sugar ambaye yuko kwenye majukumu na Taifa Stars, Mauricio Cortes kutoka Klubo ya Comerciantes FC ya Colombia huku pia ikimfuatilia beki wa kulia wa Mlandege FC ya Zanzibar, Abdallah Said.

Akizungumza na Nipashe jana, Me neja wa Idara ya Habari na Mawasiliano ya Klubo ya Simba, Ahmed Ally, alisema wakati kikosi chao kimefika

salam a visiwani Zanzibar kwa ajili ya michezo ya Kombe la Mapinduzi, skauti wako sokoni kufanya usajili na kwenye kila idara kuna aina ya wachezaji ambao wanapaswa kusajiliwa.

Alisema maboresho ya kikosi chao yatafanyika kila idara kwa kuzingatia maeneo muhimu yaliyopendekezwa na Kocha Abdelhak Benchikha ikiwamo kiungo ambaye atatoa ushindi wa kupata nafasi ya kuchenza katika kikosi cha timu hiyo.

"Kwenye eneo la kiungo tut-aongeza mtu ambaye atakuwa bora kama iliyvo kwa Ngoma kujua kuongeza nguvu ndani ya kikosi kwa sababu tunahitaji kuimarisha na kupata kikosi kipana.

"Tunaimani kubwa na usajili ambao unaendelea kufanya katika maeneo mengine ambao utaleta tija ndani ya timu, hatufanyi usajili tu bali tunahitaji kuleta watu ambao wataleta ushindani ndani ya kikosi chetu," alisema Ahmed.

Alisema usajili unaendelea na kuna baadhi ya wachezaji wameshaini na muda utakapofika watawekwa wazi na huenda

INAENDELEA UK. 23

Yanga SC yamwahidi Dk. Mwinyi ubingwa

Na Adam Fungamwango

KLABU ya Yanga imetamba kuwa hakuna wa kuizua kutwaa ubingwa wa Kombe la Mapinduzi, ambalo watalitoa zawadi kwa Rais wa Zanzibar, Dk. Hussein Mwinyi.

Yanga ambayo jana usiku ilitaraji kuchenza mechii yake ya kwanza dhidi ya Jamhuri, imesema kuwa imejiaandaa vizuri na kombe hilo linalochewa Uwanja wa Amaan Complex, Zanzibar na ubingwa wao watauelekeza moja kwa moja kwa Rais Mwinyi, ikiwa ni zawadi yake kutokana na kufanya kazi kubwa ya kutoa pesa nyingi kwa ajili ya kukarabati Uwanja wa Amaan.

Akizungumza jana mchana kutoka Zanzibar, Makamu wa rais wa klubu hiyo, Arifat Haji, alisema tarayi wameshakaa na matawi yote ya Yanga, Zanzibar kupata mikakati ya kuhakikisha kombe linabaki Zanzibar, kwani itakuwa ni aibu kubwa kwa timu hiyo kukosa ubingwa kutokana na kuwa na kikosi bora.

"Tunataka kuchukua ubingwa na kumpatia Rais Mwinyi kama shukrani kwa kuwajengea Wazanzibar viwanja hivi vizuri, unaona nje ya Uwanja wa Amaan pia kuna viwanja vya mazoezi viliviyokarabatiwa vema, lakini katika kuadhimisha miaka 60 ya Mapinduzi ya Zanzibar.

"Tarehe 29 (Desemba), tulikutana na matawi yote ya Zanzibar na kukubaliana kwamba itakuwa ni aibu kwa Yanga hii iliyokuja msimu huu na uzuri wote katika kusakata kabumbu, halafu tusilichukue Kombe la Mapinduzi. Kwa hiyo tumejipa malengo wadau wa soka Zanzibar kuwa tunaiheshimisha Yanga.

"Tumeongea na Kocha Miguel Gamondi na wachezaji kuwa heshima ya Yanga ipo mikononi mwao na wahakikisha wanailinda kwa kutwaa kombe ili dhamira yetu ya kumpa zawadi Rais itimie," alisema.

INAENDELEA UK. 23

